11.
2

ALPHABETUM

BRAMMHANICUM

SEU

INDOSTANUM

UNIVERSITATIS KASI,

ROMAE MDCCLXXI.
Typis Sac. Congregationis de Propag. Fide.

Praeſidum facultate.

Digitized by Google

CLEMENTI . XIIII. P. O. M

CVSTODI . RELIGIONIS . ET FIDEI

CENSORI . REMVNERATORIQVE . VIRTVTVM

ALPHABETVM . NATIONIS . INDOSTANICAE

EXCVLTAE . MISSIONIBVS . APOSTOLICIS

FAMILIAE . FRANCISCANAE . CAPVCCINORVM

QVOD

TYPIS . SACRAE . CONGREGAT. DE . PROPAG. FIDE

NVNC . PRIMVM . SVA . CVRA . EXCVSVM . EST

STEPHANVS . BORGIA

A . SECRETIS . SS, CONGREGATIONIS

OB . INSIGNEM . CIRCA . SE . INDVLGENTIAE

EIVS . EFFECTVM

BEATISSIMO . AC . FLORENTISSIMO . PRINCIPI

LIBENTI . MVNERE

D . D . D

Digitized by Google

LECTORI ERUDITO

IOHANNES CHRISTOPHORUS AMADUTIUS
Praeſes Typographiae Sacrae Congregationis de Propaganda Fide.

I. *EN tibi, Erudite Lector, Alphabetum Brammhanicum, ſeu Indoſtanum Univerſitatis Kasî, quod nunc primum typis Sacrae Congregationis de Propagandâ Fide in lucem emittitur. Provide ſummus, ac ſapientiſſimus Pontifex Vrbanus VIII. harum litterarum formas concinnari iuſſerat, poſtquam in Urbano Collegio de Propaganda Fide, quod ipſe exſtruxerat, quatuor Alumnis ex hac ipſa natione loca decreverat. Verumtamen ex eo uſque tempore incogniti prorſus, atque neglecti huius linguae typi iacuerant abditis in locis, donec, curante Viro Cl., & à nobis numquam ſine laude, ac dolore commemorando Conſtantino Ruggerio, qui nos in hoc ipſo munere auſpicato praeceſſerat, veluti in novam lucem educti ſunt, Chriſtianae dein Religionis bono, & amplificationi, tum & eruditionis ipſius ornamento inſignius profuturi. Quare nacta occaſione acceſſus ad urbem Religioſiſſimi Viri, & Indicarum Miſſionum benemerentiſſimi Caſſiani Beligattii Maceratenſis ex Capuccinorum Familia, tum in ordinem redigi harum litterarum formas, tum etiam nonnullas, quae deerant, quaeque maxime ad Alphabeti integritatem*

 per-

pertinebant, de novo cudi Ruggerius ipſe curavit. Hinc etiam factum eſt, ut aliqui ex hiſce Characteribus typis impreſſi primum prodierint ſtudio, ac diligentia Viri doctiſſimi, & πολυμαθεστάτου Auguſtini Antonii Georgii Auguſtinianae Familiae Procuratoris Generalis, qui eos commode pro re ſua uſurpavit, dum Tibetanum Alphabetum Apoſtolicarum Miſſionum commodo concinnaret, in quo ſine opere non modo Theologicae facultatis, ac ſacrae eruditionis lectiſſimus apparatus, verum etiam plurium exoticarum linguarum inſignis plane copia, & uſus ſummopere mirandus venit (1). *His inſtructi praeſidiis, hiſque inflammati exemplis ultra procedendum, ac uberiora ſpecimina a nobis eſſe promenda nunc modo ſtatuimus. Quare ex auctoritate ampliſſimi S. R. E. Cardinalis Ioſephi M. Caſtellii, eiuſdem Congregationis de Propaganda Fide, & Typographiae quinetiam Praefecti, tum ex diligentia, ac conſilio Cl. Praeſulis Stephani Borgiae ſupraſcriptae Congregationis a Secretis Romam denuo accito Caſſiano Maceratenſi Capuccino, quem ſupra laudavimus, id curae ſtatim eidem demandatum eſt, ut & nova nonnulla harum litterarum elementa, quae deſiderabantur, cudenda proponeret, tum & ipſius Idiomatis rudimenta prima concinnaret, quibus nimirum nos modo praefamur.*

II. Ve-

(1) *Romae* 1762. *Typis Sacrae Congr de Prop. Fid. in* 4. *Part. I* §. L., *& ſeqq. pag.* 93., *& ſeqq.*, *tum Part. II. pag.* 697., 710., 726., *& ſeqq.*

II. *Verum antequam Alphabeti huius noſtri ratio omnis exeratur, iuvat initio monere, quot Brammhanica Idiomata adſint, & circumferantur, ut cetera ab hoc ipſo diſtinguantur. Quare Indoſtanicum Idioma praecipuum venit, quod* Nagrì *etiam dicitur, quodque latius obtinet praeſertim in Regno* Bear, *vel* Patnà, *& in vicinis ditionibus, quae Mogolenſi Imperio ſubiacent. Indoſtana ſane Dialectus, quae Characteribus* Nagrì *exprimitur, non ſolum in laudatis locis plus minus uſurpatur, verum etiam & ab Ethnicis Viatoribus, qui vel commercii cauſſa, vel pro inviſendis ſacris eorum locis itinera ſuſcipiunt, vulgo adhibetur, ut etiam inſtar linguae mediae eſſe poſſit, qua cetera nationalia Idiomata facilius addiſci poſſint. Ceterum ad tria potiſſimum redigi poſſunt Idiomata, quae in hac Aſiae parte, ubi praeſertim Brammhanica ſuperſtitio colitur, potiſſimum uſuveniunt; ſiquidem primum venit litterale Brammhanicum, quod ſapientes dumtaxat tallere conſueverunt, quo ſacer eorum Codex conceptus eſt, & cui etiam Hiſtoriae, Fabulae, Scientiae, ceteraque* μυςήρια *commendantur, ne ceteris de plebe, ac peregrinis quinetiam arcana huiusmodi patere poſſint. Quare Idioma hoc ab ipſis* समस्क्रीत Samſcrit *appellatur. Alterum vero populare eſt, & commune, quod* बखा बोली Bekà Bolì *audit, quodque etiam Univerſitatis*

Kasì, *ſive* Benarès *vocitatur, atque a nobis nunc modo adducitur Apoſtolicarum Miſſionum potiſſimum commodo, donec Grammaticam, ut eſt in votis, & ut Sacrae Congregationis decreto iamdiu ſtatutum eſt, proferamus. Tertium tandem Alphabetum occurrit, quod Gentilitium, vel peculiare Nationum dici poteſt, cum eo nimirum variae Gentes, & Populi commorantes in Regnis, Provinciiſque Mogolenſibus, & Brammhanicam* θρησκείαν *profitentes utantur. Gentilitium vero Alphabetum hoc in tot genera ſubdividitur, quot ſunt Regna, ac Provinciae, in quibus uſurpatur, & a quibus nomen derivat. Huiuſmodi porro eſt lingua popularis Bengalenſis, Tourutiana, Nepalenſis, Marathica, Peguana, Singalaea, Telugica, Tamulica, tum quae* Nagrì *dicitur, tum* Nagrì *Soratenſis, ac quinetiam Balabandù, Devanagaram, Granthàm, & ceterae huiuſmodi, quae litterarum ductibus, ac figura, tum & dialecto dumtaxat inter ſe differunt, dum interim elementorum numero, poteſtate, tum & communibus vocibus, ac ſyntaxibus ut plurimum inter ſe conveniunt, quemadmodum & eadem Lingua Samſcritica, ſeu litterali Brammhanica pro ſacris, & arcanis rebus ſingulae hae gentes religioſe, conſtanterque utuntur. Bengalicae quidem linguae Alphabetum, cuius & nos exemplar manu exaratum obtinemus a Miſſionario ex Clericis Regularibus S. Paulli, attulit Ioh. Frid. Fritzius, qui praeſidio uſus Beniamini Scultzii, Halae Magdeburgicae Heterodoxa-*
rum

rum *Miſſionum Miniſtri centum Alphabeta diverſarum Linguarum, ac ducentas verſiones Orationis Dominicae variis litteris, ac idiomatibus concinnatas edidit Lipſiae anno* cIↄIↄccxlviii. *typis Gottl. Frid. Rumſſii* (1). *Tum ibidem Linguarum Marathicae* (2), *Peguanicae* (3), *Singalaeae* (4) *Telugicae* (5), *Nagaricae* (6), *Balabandecae* (7). *Dewa-nagaramicae* (8), *ac Granthamicae* (9) *Alphabeta, aſt qua ſide, Deus ſcit, proferuntur; quibus & Orationes Dominicales iiſdem exaratae litteris ſubſequuntur. Ceterum Balabandecae litterae habentur etiam in Syllabo Orationum Dominicalium a Clar. Chamberlaynio edito, tum etiam huiuſmodi Alphabetum adducitur in Commentariis Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae* (10) *ex Elementis Litteraturae Brammhanicae, Tangutanae, Mungalicae Theophili Sigefridi Bayerii, quo loco etiam Dewa-nagaramicum, & Nagaricum conſuli poterit; quemadmodum in iiſdem Commentariis* (11) *per eumdem Bayerium pluribus Tabulis aeneis expreſſum cerni poterit Brammhanicum ele-*

 gan-

(1) *Pag.* 84. *Libri, cui titulus*: Orientaliſch-und Occidentaliſcher Sprachmeiſter / &c. *Chriſtianus Frider. Geſnern, qui heic pro Typographo propoſitus eſt Cap.* XII. *pag.* 1[illegible]2., *Inſtitor eſt, & Bibliopola.*
(2) *Pag.* 94. (3) *Pag.* 87. (4) *Pag.* 88. (5) *Pag.* 87. (6) *Pag.* 125. (7) *Pag.* 124. (8) *Pag.* 123. (9) *Pag.* 87. (10) *To.* IV. *ad annum* 1729. *pag.* 291., & 192. *Tab.* XIX. (11) *To.* III. *pag.* 389.

gantius, & ornatius, quo Brammbanes ad libros ſcientificos exarandos uti ſolent.

III. *Iam vero quid de noſtro Brammhanico Alphabeto populari, ac communi Univerſitatis Kasì ſtatuendum ſit, iam plane oſtendit Caſſianus noſter Maceratenſis. Agit enim ipſe imprimis de Vocalibus Litteris, quas* XVI. *numero proponit, ubi & de apicibus, ac diphthongis pariter loquitur. Dein gradum facit ad Conſonantes ſimplices, quas* XXXIV. *recenſet, ubi & earum modulationes, & ſonos exponit, ut proinde Alphabetum hoc noſtrum* L. *conſtet elementis. Hinc pronunciationis conſonantium in particulari regulas tradit, ac aequipollentiam ſimul earumdem exponit cum litteris Latinis, Graecis, Hebraicis, & Arabicis. Tum copulationem vocalium cum conſonantibus, & conſonantium cum vocalibus adnotat, quarum etiam Tabulam proponit. Inſuper venit ad conſonantes plures unico elemento, ſeu apice expreſſas, quae a nobis ſigla, vel compendiariae notae dicerentur, earumque denominationem quoque recenſet. Tabulas quinetiam quinque ſelectas dumtaxat appoſuit eiuſmodi conſonantium ſimul copulatarum una cum Tabula altera, quae partes praeſefert earum litterarum, quae frequentius aliis conſonantibus annecti ſolent, quas claudicantes appellat; ut hinc pronunciandi difficultates aliqua ratione explanentur. Hinc monendum aggreditur, quomodo Indoſtani defectum ſuppleant carentium ſibi conſonantium, ſimulque tradit litteras Indoſtanicas or-*

dine

dine Alphabeti Brammhanici Samſcritici ſanctioris, ſive litteralis, aut ſcientifici, quem ordinem dumtaxat eidem in tanta arcani diligentia, ac cura, quam Brammhanes gerere notum eſt erga alienigenas, eoſque, qui ex eorum ſanguine ſati non ſunt, eidem noſcere licuit; ſiquidem alias inſuper regulas, atque alia praecepta, tum & diverſam apicum diſpoſitionem Brammhanes habent, etſi tamen nonnullae etiam regulae communis noſtri Alphabeti etiam ad litterale ipſum pertineant. Nec etiam omittit Alphabetum populare Indoſtanorum, vulgo Nagrì, *quod* XLIV. *dumtaxat litteris conſtat, & quo terrigenae omnes utuntur ad familiares epiſtolas, communeſque libros exarandos; atque hoc id habet peculiare, ut quamquam litterae eaedem ſint cum illis Univerſitatis Benarenſis, exceptis nonnullis peculiaribus calami tractibus, quibus quandoque Amanuenſes gaudere ſolent, quibuſque litterarum figura paullulum immutatur, exarentur tamen litterae ipſae penſiles a ſuper deſcripta orizontali linea, quae in principio ſcribendi a ſiniſtra ad dexteram in papyro ſignari ſolet. Deinde ad facilius, diſtinctiuſque dignoſcendam harum omnium Indoſtanarum litterarum vim, ac poteſtatem ſchemate exponit eaſdem ad ordinem Latini Alphabeti redactas. His ſuccedunt Notae numericae, quibus utuntur Indoſtani, eaſque ſuis vocibus deſignatas, & Nagaricis apicibus orizontali lineae ſuſpenſis expreſſas exponit. Poſtremo tandem Tironum gratia Catecheſim Chriſtianam adnectit, recenſens nimi-*

nimirum multo accuratiorem; *emendatioremque Orationem Dominicam*, *& Salutationem Angelicam*, *quam Kircherius in ſua China illuſtrata* (1) *Latino conceptam Idiomate*, *ac Brammhanicis exaratam elementis adduxerat*, *& ex eo laudatus Fritzius* (2) *etiam protulerat*, *tum inſuper ſubdens Signum Crucis*, *Orationem Dominicam*, *Salutationem Angelicam*, *ac Symbolum Fidei*, *quorum tamen ſingula Indoſtana Dialecto*, *& apicibus expreſſa ſunt*.

IV. Quae autem origo fuerit Indoſtani noſtri Alphabeti, *non plane liquet*, *licet a ſecretiori Samſcritico*, *quo Brammhanes utuntur*, *derivaſſe non dubitem*, *ut & ipſi ex eo Malabaricam*, *Warticam*, *Zigleſicam*, *aliaſque linguas*, *quae in Littore Coromandelino*, *ac Malabarico*, *tum in Inſula Ceylon*, *aliiſque in locis obtinent*, *ortum duxiſſe*, *teſte Bartholomaeo Ziegenbalgio Danicae* Ἐπιδοξίας *propagatore in Indiis*, *qui haec Maturino Veyſſierreio La-Crozio communicavit* (3), *affirment*. *Niſi etiam dicere velimus* Indoſtanum *Alphabetum profluxiſſe ab alio antiquiore Brammhanico non admodum abſimili*; *ſiquidem*, *teſte Caſſiano noſtro*, *exſtant nunc quinetiam in Indoſtanicis Regionibus antiqui Codices apicibus quibuſdam exarati*, *quos & ipſi peritiores Brammhanes ſe ignorare ingenue fatentur*,

(1) *Chin. illuſt. p.* 162. (2) *Loc. cit. pag.* 82. *Fig.* V.
(3) *Theſaur. Epiſtolic. La-Crozianum ex Biblioth. Jordaniana. Lipſiae* 1742. *Epiſt.* CCCXIX. *p.* 381., *& ſeq.*

tur, dum interim apud ipſos traditio eſt, neque eorum maiores, a quibus eos acceperant, huiuſmodi litterarum, & nexuum praeſertim, qui frequentes ſunt, poteſtatem calluiſſe. Ceterum cum Indoſtana Dialectus multis ſcateat vocabulis Perſicis, ac Arabicis, forte ſuſpicari poſſet, Perſicas litteras Tartaricis, Indicis, ac Brammhanicis praeſertim originem praebuiſſe, ut cenſuit laudatus La-Crozius in eius Epiſtola ad Bayerium (1), *qui inſuper Perſicas ab Aegyptiacis hieraticis, ac hieroglyphicis ſe petere poſſe arbitratur, quod Clearchus Solenſis apud Diogenem Laertium* (2) *teſtetur*, τὺς Γυμνοσοφιςὰς ἀπογόνυς εἶναι τῶν Μάγων, Gymnoſophiſtas a Magis fluxiſſe; *quamquam hoc eidem abnegaverit Bayerius ipſe* (3), *ut ex eius Epiſtola innoteſcit, qui tamen nullam ſolidam adducit rationem, qua id inficietur; quemadmodum toto caelo errat, dum Perſicas litteras cum Armenicis, a quibus toto quinetiam caelo diſtant, convenire autumat, ac inſuper recentes Cophticas cum antiquis Aegyptiacis confundit, cum ſane Cophticas veriſimile ſit, ex ipſius La-Crozii ſententia* (4), *ſero, & poſt Pſammetichum a Graecis colonis acceptas fuiſſe. Hanc Brammhanicarum lit-*

(1) *Tom.* III. *Epiſt.* IX. *pag.* 22.
(2) *In Prooemio ad Vitas Philoſoph. pag.* 6. *Edit. Colon. Allobrog.* 1615
(3) *Cit. To.* I. *Epiſt.* XIII. *pag* 16.
(4) *Cit. To.* III. *Epiſt. ead. pag.* 23.

litterarum originem a Perſicis, & ab Aſſyriis quin etiam denuo ingerit La-Crozius ipſe in eius Epiſtola ad Ioh. Chamberlaynium (1), *ubi neminem moveri poſſe contendit, ne has origine Aſſyrias putet, quod ordo ſcribendi immutatus fuerit, atque hae gentes nunc a laeva ad dexteram ſcribant; ſiquidem male etiam argumentum urgeret, qui Graecos litteras ſuas a Phoenicibus habuiſſe inficiaretur, quod eorum ordinem, immo & priſcam ſuam a ſiniſtra ad dexteram ſcribendi rationem immutarint. Verumtamen quod Indoſtana Dialectus Perſicis, ac Arabicis dictionibus ditata ſit; fieri etiam potuiſſet ex frequentibus Orientalium populorum irruptionibus in Indicas regiones, quibus etiam eidem diu, ac longe, lateque diverſis temporibus dominati ſunt; quemadmodum hinc etiam factum forte eſt, ut in eorum ritus plures ex Mahometica ſecta ſuperſtitiones irrepſerint, ac etiam proinde utraque Religio quibuſdam in rebus oppido convenire, ac ſimul utraque inter ſe quid commune habere videatur.*

V. *Nunc quomodo Indoſtani ſuos informent litteris pueros, & quomodo res ſuas ſcriptis conſignent, dicendum nobis ſupereſt. Sciendum quapropter eſt, Indoſtanos Paedagogos imprimis ſuper areolis arena inſtratis ramuſculo deſignare characteres a pueris imitandos, quos dein in arena ipſa pueri ramuſculo altero ad propoſiti exempli*

(1) *Cit. To. III. Epiſt. XLII. pag.* 85.

pli normam exarant, quoſque ſi male deſcribant tractus illi informes, exaequata arena, oblitterantur, donec concinne eoſdem exprimant. Hac primiori expleta exercitatione, ad Chartam confugiunt, quae vel ex goſſypio, vel ex ſerico, aut etiam ex cortice radicis cuiuſdam arboreae conficitur, & in qua nova ſcriptionis experimenta pueri paullo inſtructiores inſtituunt. Alii vero huiuſmodi elementares exercitationes peragunt in Tabulis ſeſquipede latis, ac duobus pedibus circiter longis, quae paſtillis albeſcentis terrae cuiuſdam contectae ſunt, ut quod ibidem ſignatum ſit, facile deleri poſſit. Calamo paluſtri utuntur pro ſcriptione, quem fere noſtro more intercidunt, eumque inter ſcribendum alii pollice, & indice ſimul, alii ſingulis quinque digitis gerunt, alii pugno conſtringunt, elato tamen brachio, ac manu, quin ullo fulcimento ſuſtententur; quinetiam interdum epiſtolas praeſertim exarantes ſiniſtrae manus palma chartam ſuſtinent, ac dextera litteras pingunt. Nepalenſes porro huiuſmodi Tabulis utuntur, quae longitudine, ac latitudine plus minus ſuperioribus reſpondent, quaſque cum herbarum foliis obliniverint, ut eas humectent, ac dein carbone confricaverint, ut earum ſuperficies nigreſcat, acuminato lapillo litteras iiſdem inſcribunt. Quemadmodum & Nepalenſes ipſi chartam adhibent ex cortice arboreae radicis confectam, quam dein ſecant in faſcias quaſdam in longum productas, eaſque ſimul coagmentatas, ut ſolidiores ſint,

tum

tum ſlavo calore auripigmento coniunctio, ut à tineis ſervent, obductas, ac lapide quinetiam affabre laevigatas in unum compingunt, ut hinc Codices efforment. Suum iidem quinetiam habent atramentum, ac ſtilo ferreo Europeorum calamum aemulante ad ſcribendum utuntur.

VI. *Ceterum Miſſionum Apoſtolicarum Miniſtri, qui iis in locis degunt, etiam Europeorum more chartis apud nos communibus utuntur, quibus Indoſtanorum characteribus aliquid ſcriptis conſignent. Non alio ſane modo compactum adſervatur Lexicon MS. Linguae Indoſtanicae in Bibliotheca Collegii Urbani de Propaganda Fide, quod Auctorem habet Franciſcum M. Turonenſem ex Capuccinorum Familia, qui ipſum in Suratenſi Miſſione, quae eidem erat concredita, concinnavit, ac dein dono dedit Sacrae huic noſtrae Congregationi a. d.* III. *Nonas Quinctiles anni* CIƆIƆCCIV., *ut ex acceptationis ſyngrapha peracta a Carolo Auguſtino Fabronio, tunc eiuſdem Congr. a Secretis, ac dein S. R. E. Cardinali, aperte conſtat. Duas habet partes hoc Lexicon, quarum prima eſt pagg.* 489., *altera vero pagg.* 423. *Singulae paginae duabus inſtructae ſunt columnis, quarum una exhibet voces Latinas Alphabetico ordine diſpoſitas, altera Indoſtanicas Nagaricis apicibus exaratas, atque unaquaeque columna* XXV. *vocabula continet. In oppoſita vero pagina duabus pariter columnis diſtincta habentur explanationes vocum hac ratione, ut prima columna Latinas voces exponat charactere, & Idiomate Gallico, altera vero Gal-*

lico

lico pariter charactere voces Indoſtanas, quantum potis eſt, exprimat. Perſicis quinetiam elementis nonnullae Indoſtanae voces hoc in Lexico exarantur, atque ſingulis Latinis vocibus duae, vel tres Indoſtanae dictiones, quae huius Linguae copia eſt, ibidem reſpondent. Extat quinetiam in laudata Bibliotheca Dialogus MS. in 4. pagg. 92., quo Chriſtianus, et Ethnicus Indoſtanus ſimul loquentes de veritate Religionis inducuntur, quique Betiae Regi, aliiſque illius Dynaſtiae Proceribus anno ɔɪɔɪɔccɪɪ. *a Ioſepho M. Gargnanenſi, & a Caſſiano Maceratenſi Miſſionariis Capuccinis oblatus eſt. Tum ibidem etiam adſervatur Codex alter characteribus Regiae Civitatis Patnà ab Amanuenſi Chriſtiano indigena exaratus, atque compactus chartis ex radicibus arboreis, qui eſt pagg. 272., quique Praeceptorum Decalogi explanationem, Dialogum de Religione Chriſtiana, Vitae Servatoris Ieſu Chriſti compendium, verſionem Libri de Imitatione Chriſti, tum preces matutinas, ac veſpertinas, aliaſque ſimiles continet. Tandem eodem loco habentur quatuor alii Codices ex charta, & characteribus Nepalenſibus, quorum primus compendium Catecheſis Chriſtianae, alter ſeptem laetalium culparum expoſitionem, tertius ſeptem Eccleſiae Sacramentorum explanationem, & quartus denique Dialogum inter Magiſtrum, & Diſcipulum de Chriſtiana Religione exhibet; quos omnes a Miſſionariis Capuccinis elaboratos Romam attulit, & Stephano Borgiae Viro Cl., & huius noſtrae Congre-*

ga-

gationis a Secretis dono dedit hoc anno CIↃIↃCCLXXI. *Anſelmus Raguſenſis Provinciae Siculae, eiuſdem Capuccinorum Ordinis Alumnus, & Tibetanarum Miſſionum quondam Praefectus. At hos dein Codices omnes pro ſui munificentia una cum altero Codice ex charta radicis arboreae, in quo Indica Idola, ritus, veſtes, aliaque huiuſmodi Nepalenſibus characteribus, & vocabulis deſignata, & a Conſtantino Aſculano, Capuccino & ipſo Italicis characteribus, & expoſitionibus illuſtrata (quibus ad calcem Nepalenſe inſuper Alphabetum additum eſt) in laudatam Collegii Urbani Bibliothecam illatos voluit Praeſul benemerentiſſimus. Brayerius, ut ex eius Epiſtola ad La-Crozium* (1) *patet, exſpectabat ab Indo ſuo Magiſtro, nomine Sonbhara*, Hiſtoriam Indicam Brammhanice ſcriptam, *ſed quo peculiari idiomate, ac quibus characteribus eadem ſcripta foret, ignoratur. Ceterum nullus forte locus Brammhanicis, & aliis quinetiam exoticarum Linguarum Codicibus magis abundat, quam Bibliotheca Collegii Urbani de Propaganda Fide, quemadmodum ceteras etiam Typographias haec noſtra linguarum, & characterum ſupellectile facile antecellit.*

VII. *Nimis anguſtis nos finibus continemur, ne quid de Brammhanica ſuperſtitione heic nunc addere nobis liceat. Verumtamen, qui noſcere nonnulla hac de re voluerit, conſulere poterit prae-*

(1) *Cit. Theſaur. Epiſtolic. La-Crozian. To.I. Epiſt.* XLV. *pag.*62.

praeſertim Alphabetum Tibetanum Cl. Georgii noſtri, de quo ſupra diximus, & ex quo diſcere facile poterit, quot erroribus Brammhanes Idololatrae obcaecati ſint, ut & in novis Deorum fabulis fingendis Graecorum licentiam ſuperent (1); *Ipſi ſiquidem etſi Deum ens ſupremum, ſumme perfectum, unum, omniſque figurae, & materiae expertem profiteantur, tamen hunc in Mundo viſibili, & inferiori nihil agere volunt, nullum ei religionis cultum exhibent, ac ſe ipſum in Mundi creatione materialem feciſſe monſtroſò commento exiſtimant* (2). *Hinc materialiſmi, Stoiciſmi, & Atheiſmi impietas, immania Indicae Theologiae paradoxa, ſententiarum pugna, & ſectarum varietas maxima* (3) *Ipſi quinetiam ſe iactant natos ex capite, aut ex ore Brammhae* (4), *tum munera, & proprietates Ixorettae, Bavani, & Paraſakti Diis Biſnu, & Iſuren promiſcue tribuunt* (5). *Eiſdem inſuper ſuae ſunt initiationes, ſeu ordinationes quaedam, quas ſacrificio, igne adhibito, peragunt* (6); *ut nunc omittam metempſichoſis errorem, ſuperſtitioſum legis cultum a Brammha ipſis traditae in Libro* Vedam, *& normae obſervantiam circa fa-*

(1) *Part.I. Cap.L. pag.*94.
(2) *Cap. eod. pag.*94., *&* 95.
(3) *Cap. eod. pag.* 96.
(4) *Cap.* LIII. *pag.* 101.
(5) *Cap.* LIX. *pag.*118.
(6) *Cap.* LXVII. *pag.*160.

faſtos, nefaſtoſque dies eiſdem conſignatae in Libro Paniangam *a* Brahaſpeti *bonorum Angelorum Magiſtro conſcripto, tum falſas de fato, eiuſque decreto opiniones* (1), *atque alia huiuſmodi, quibus enarrandis diem perderem. Sed manus e Tabula. Vale interim, Erudite Lector, & a nobis propediem Alphabetum Malabaricum exſpecta.*

(1) *Cap.* LVII. *pag.* 114.

Pag. 97. lin. 9. vocales *corr.* conſonantes.

AL-

ALPHABETUM BRAMMHANICUM
SEU
INDOSTANUM
UNIVERSITATIS KASI.

CAP. I.
De Vocalibus.

QUamquam plura inter cetera, quibus incolae Regionum a finibus Tibetanae Miſſionis terminatarum utuntur, idiomata Miſſionariis ad munus ſuum rite obeundum in praeſenti Miſſionum ſtatu ſint neceſſaria; *Indoſtanum* nempe, *Tourutianum*, *Ma-*

A *quam-*

Digitized by Google

quampurrenſe, *Parabattianum*, *Nepallenſe*, & alia quinetiam: quum tamen apud populos orientalem plagam Regni Behar attingentes primum vigeat, & ad exarandas ſcripturas, libroſque tranſcribendos characteres Univerſitatis *Kasì*, ſive Benares ut plurimum in uſu ſint; idcirco Alphabetum hoc Miſſionariis ipſis addiſcendum proponere nunc ſatis erit, nobisque etiam ea mens eſt dumtaxat; eo vel maxime, quod, cum omnia Brammhanorum Alphabeta eodem conſtent apicum numero, & nonniſi figura, & modo coniunctionis vocalium cum conſonan-

nantibus aliquantiſper inter ſe differant, quicumque hoc Alphabetum bene calluerit, perfacile poſtea non ſolum praedictorum populorum, ſed ceterorum quoque Brammhanicam ſuperſtitionem profitentium poterit Alphabeta recognoſcere.

Duo autem ſunt Brammhanorum Alphabeta praecipua: alterum, quo ipſi res ſuas ſeu ſacras, ſeu ſcientificas ſolent exarare, quodque समस्क्रीत *Samſcrit*, id eſt litterale vocant, ac pro viribus occultare conantur exteris aeque, ac incolis, qui ex Brammhanorum ſtirpe non

ſunt progeniti; alterum, quod non modo Brammhanes, ſed ceteri omnes plerumque adhibere ſolent, & a quo litterale parum diſcrepat quoad uſum, ordinem, efficaciamque ipſorum; & de hoc in praeſentiarum ſermonem faciemus. Deinde Indoſtanorum populare Alphabetum etiam exhibebimus, de quo pauca erunt praelibanda.

Notandum eſt igitur in primis, illud conſtare characteribus ſimplicibus, & compoſitis. Simplices ad numerum uſque quinquageſimum aſcendunt, quorum ſexdecim inter vocales, triginta quatuor inter

con-

conſonantes recenſentur; compoſitorum vero numerus deſignari non poteſt, quum tot ſint, quot fieri poſſunt coniunctiones conſonantium cum vocalibus, vel conſonantium cum aliis conſonantibus. De his poſtea, nunc de ſimplicibus agemus; circa quos

Notandum ſecundo, licet quinquaginta numerentur characteres ſimplices, non ideo tamen hinc argui poſſe, quod Brammhanorum Alphabetum pluribus conſtet vocalibus, & conſonantibus, quam Alphabetum Latinum, quum praeter vocales A.E.I.O U., quibus Latini quoque gaudent, pro-

prie, ac ſtricte loquendo aliam non habeant, imo careant conſonatibus F. Q. X. Y. Z. (qua ratione harum defectus ſuppleri poſſit, ac debeat, infra explicabimus) ſed dicendum eſt multiplicari huius Alphabeti apices propter multiplicem ſonum brevem, vel longum, tenuem, vel ſemi-aſpiratum, palatinum, aut naſalem, quo ſunt pronunciandi.

Denique ſciendum eſt, Brammhanos, & Indoſtanos ceteros, Latinorum more, a ſiniſtra ad dexteram ſcribendo, legendoque procedere; quemadmodum etiam innuendum cenſeo, Indoſtanos, ac ceteros Bram-

mha-

Digitized by Google

mhanicos Gentiles, ut eorum pueris, qui litteras adiſcendas aggrediuntur, Ganeſius, ſive Poleiar liberalium Artium Praeſes, ad bene diſcendum validius auxilium praeſtet, Alphabeti Apicibus magni Numinis invocationem legendam praeponere talibus notis: स्री गऐसा य नाम *Sri Ganeſa ja nam, in nomine excelſi Genesj*, vel alias ॐ नाम: सिद्धं । *Huun namà Sciddan, in nomine Sancti*. Nos autem profanam auſpicationem ſincero corde exſecrantes, ut legentes a bonorum omnium largitore intelligentiae donum exſpectent,

ne methodum immutemus, Omnipotentis Dei invocationem ſubſtituimus. His praemiſſis, Vocalium figuras, una cum módo, quo illas pronunciari deceat, ſubiicimus:

ᴖ स्री स्री स्री परमेस्वार का नाम पार। *Sri Sri Sri Parmeſuor Ka Nam par. In nomine Dei excelſi.*

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	रि	री
ă	ā	ĭ	ī	ŭ	ū	ri	rì
लि	ली	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
lī	lì	e	eì	o	aù	an	â.

Appellationi Latinae Indoſtanis characteribus interiectae no-

notas quaſdam ſupra poſuimus ad indicandam cuiuſque vocalis naturam, quae tamen non eumdem reſpectu omnium praeſtant effectum; figura enim contractionis, ſcilicet haec ˎ, qua primum cuiuslibet vocalis apicem connotavimus, in vocalibus *a.i.u.ri.li.* admonebit lectorem अर्स *ars*, ideſt breves eas eſſe, & ſono pronunciandas eſſe contracto, id eſt unico temporis inſtanti: ſuperpoſita vero vocalibus *e*, & *o*, Latinam ab ipſis exigi pronunciationem ſignificabit. Similiter figura productionis, nempe haec = ſecundis vocalium api-

apicibus impoſita, in vocalibus *a.i.u.rì.lì.* दीर्ग *Dirgh*, id eſt longas illas eſſe denotabit, & ſono emittendas eſſe productiori: impoſita vero vocalibus *eì*, & *aù* indicabit, inſtar diphthongi Latinae eas pronunciari debere.

Ad perficiendum vero ſexdecim vocalium numerum Indoſtani praedictis quatuordecim addunt alios duos apices omnibus tum vocalibus, tum conſonantibus communicabiles, quamvis vocalis अ *a* propoſita ſit in exemplum. Primum puncto tantiſper aperto ॰, quod अंकर *ankar* ipſi vocant, ſu-

ſuper litteram formant ad exprimendum quoddam *m*, vel *n* leniter prolatum. Exemplum habes in hac ipſa voce अंकर *ancar*, cuius prima littera, nempe अं, quae praefato puncto ſignatur, pronunciari debet cum addito tenui *n*, ſic: *an-Kar*. Ultimus apex duplici puncto, quod वीसार्गः *Biſarkâ* appellant, a dextris litterae finalis alicuius dictionis connotatur, nullumque proprium habet ſonum, ſed tantum indicio eſt litteram, cui iunctum eſt *Biſarkâ*, proferri de-

debere fortiter, ac ſi traheretur e pectore, ſono tamen minime in longum protracto; ut videre eſt in voce expoſita बीसार्खः, cuius poſtrema littera eſt र्कः *rkâ*, quae, quum eidem copulata ſint duo illa puncta, emitti debet, quaſi cum impetu.

Hic autem vitio nobis verti poſſet, quod inter vocales connumeraverimus ऐ *eì*, & औ *aù*, quae diphthongis रि *ri* री *rì*; & लि *li* ली *lì*, quae ſyllabis; tum & punctum ॰ *ankar*, quod conſonantibus; & puncta ः *biſar-*

ſarkà, quae accentibus potius accenſenda videntur; ſed quum Indoſtani vocalibus haec omnia attribuant, nulla nobis nota merito eſt impingenda; illorum namque Alphabetum iuxta ordinem, ac methodum, quam ipſi tenent, in praeſentiarum tradere propoſuimus.

CAP. II.

De Conſonantibus ſimplicibus.

NE Indoſtani Alphabeti ordo immutetur, a vocalium expoſitione ad ſimplices conſonantes explicandas procedimus. Notavimus ſupra, conſonantes ſimplices ad XXXIV. uſque

que aſcendere, quarum genuina appellatio licet ſine vivae vocis adminiculo aut vix, aut nullatenus exprimi valeat, aliqua tamen breviter hic praelibabimus, quae eam, quantum quidem fieri poterit, intellectu facilem reddant.

Sciendum igitur, pleraſque harum conſonantium eſſe duplices, triplices, vel etiam quaduplices, diverſo ſingulas exaratas charactere, quae characterum varietas diverſitatem ſignificat modulationis, & ſoni, quo Indoſtani ſingulos apices ab invicem in pronunciatione diſtinguunt. Alios vero obſcure in interiori gutture formant, &

vo-

voce tenui, ac quaſi dimidiata proferunt. Alios quadam vi, & aliqua aſpiratione exalant. Alios inſuper medio palato; ſcilicet ad palatum ipſum linguam inflectentes emittunt. Alios tandem narium miniſterio pronunciant. Primam modulationem, ſeu ſonum appellabimus *tenuem*, alterum *ſemi-aſpiratum*; tertium *palatinum*, poſtremum denique *naſalem* vocabimus, & ſequentibus notis ſuper latinam appellationem delineatis diſtinguemus. Prima nota tenuem, ſecunda ſemi-aſpiratum, altera palatinum, quarta naſalem ſignabit: quae vero nullo erunt

no-

notatae ſigno, non aliam, quam latinam pronunciationem habebunt. Sint ergo notae pronunciationis:

Pro Tenuibus
Pro Semi-aſpiratis
Pro Palatinis
Pro Naſalibus

His praemiſſis, Tabula Conſonantium ſimplicium heic ſtatuitur:

क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion

ट	ठ	ड	ढ	ण
ta	tha	da	dha	nā
त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na
प	फ	ब	भ	म
pa	p-ha	ba	bha	ma
य	र	ल	व	श
già	ra	la	va	ſcià
ष	स	ह	क्ष	ः।ः
kha	ſa	ha	ccia.	

Hic obiter notandum eſt; conſonantes palatinas ड *da*, & ढ *dha* aliquando per *da*, aliquando vero per *ra*, ſono ta-

men palatino retento, pronunciari debere, licet ratio, aut regula certa de hac re aſſignari non poſſit, totumque ex uſu diſcere oporteat; v. g. डंड *dand* baculus, खटोरा *Kathora* pelvis, घोड़ा *gora* equus, ढीट *dit* manſuetus, ढूंढ *dund* luxurioſus, बढ़ई *barai* faber lignarius, गड़ना *garnà* ſepelire.

Notandum inſuper, litteram य *gia* quandoque *ja*, non *gia* proferri; quod maxime evenire ſolet, quando cum aliis conſonantibus copulatur, v. g.

क

कन्या *Kanja* virgo nubilis, तपस्या *tapeſja* contemplatio, क्यों कर *kion kar* qua ex cauſſa &c.

Conſonantes omnes in ſuperiori tabula deſcriptae, quas Indoſtani quinquenas, & quinquenas, inſtar cantionis recitant, congenitam habent vocalem अ *a*, in quam earum pronunciatio deſinere debet, ſic proferendo *ka*, *ga*, *cia* &c.; excipe *nghion*, quod exit in *on*. Hinc ut plurimum tot ſyllabas in dictione legere oportet, quot in ipſa inveniuntur conſonantes, dummodo non ſint plures

Digitized by Google

ad invicem copulatae, vel in corpore dictionis non elidantur: hae enim ad unam, eamdemque ſyllabam pertinent. Quando autem conſonans eſt finalis, tunc earum remanente numero ſyllabarum, plerumque deperdit vocalem congenitam, & vocatur कंदीत *kandit*, id eſt eliſa; quod in medio dictionis non raro evenire ſolet. Legem tamen de hac re generalem vix, aut non invenies omnino. Exempla habes in voce च कमक *ciakmak* ignitabulum, in qua quatuor conſonantes per ſe ſolas integram dictio-

nem

nem duarum ſyllabarum effor-
mant, licet utrumque क् *k*, ſci-
licet tam finale, quam me-
dium elidatur.

Ab hac eliſionis regula exci-
piendae ſunt conſonantes fina-
les quidem, ſed ſignatae deſu-
per puncto *anckar*, vel ad de-
xteram punctis *biſarkâ* conno-
tatae; priores namque in *an*,
poſteriores vero in *â* fortiter
prolatum inviolabili lege ter-
minant.

Licet conſonantes praedi-
ctae per ſe ſolas non ſyllabas
modo, ſed integras quoque
voces, ut vidimus, conſtitue-
re poſſint: nihilominus संद

ſand, id eſt ſimplices vocantur, quia ſimplici, & unico apice efformantur. Si vero alia ſive vocalis, ſive conſonans ipſi copuletur, quod fieri debet ſaepiſſime, tunc vocantur असँद *aſand* non ſimplices. In his autem coniunctionibus non eaſdem Indoſtani ſequuntur regulas, ac nos Latini. Nos enim cuiuſque vocalis figuram (nam de conſonantibus infra) etiam ſi unicam cum aliis litteris componat ſyllabam, integram ſemper exaramus; illi vero partem tantum eiuſdem, ut ſequentia exempla exhibent: दऐम *daem* perpetuus

tuus

tuus, भाई *bai* frater, राकना *rakna* cuſtodire, in quibus vocalis आ dimidia tantum ſui parte conſonanti adiungitur hac perpendiculari linea ा; Inde fit, ut quotieſcumque in eorum ſcripturis intergum alicuius vocalis characterem ſive in principio, ſive in medio, ſeu in fine dictionis repereris, nulli conſonanti eam debeas copulare; quia tunc ex ſe ſola ſyllabam conſtituit. En exempla: असल *aſal* originale: इव *iw* ſimilis, उपर *upar* ſu-

pra, भाई *bhai* frater, in quibus vocibus vocales अ· ई· उ· ऐ· ex ſe ſolis ſine conſonantium unione ſyllabam integrant.

Obſerva hic obiter, quamcumque vocalem cuicumque conſonanti copulatam ſemper eſſe *rectam*, conſonantem vero *rectricem*. Quid autem ſit rectrix, & recta, docebimus poſtea.

At priuſquam de modo copulandi vocales cum conſonantibus verba faciamus, pauca de uniuſcuiuſque conſonantis pronunciatione praemittenda iudicamus.

CAP.

CAP. III.

De pronunciatione Conſonantium in particulari.

1. क *Ka*. Eſt haec prima littera conſonans apud Indos, & ex qua Alphabetum केखो *kekho* nomen habet: aequivalet noſtro *k* Latino, vel *c* ante *a*, nec ante *i*, & *e* ſuam, ut apud nos, pronunciationem mutat, ſed eodem modo *ka*, *ke*, *ki*, *ko*, *ku* profertur, ut Arabum ق *k*.

2. ख *Kha*. Haec littera apud Latinos non habetur, ideoque aliter, quam per *ka*, & *h*, ſcilicet *kha*, non poteſt exprimi, niſi dicamus, quod eo-

eodem modo cum praecedenti, ſed aſperiori pronunciatur, ac خ *cha* Arabum repraeſentat.

1. ग *Ga*. Eadem littera eſt cum noſtro *g* ante *a* poſito; dices eodem modo *ga*, *ge*, *gi*, *go*, *gu*, ſemper pronunciando *g* lenem, ut in Latinis dictionibus *gaudium*, *goſſypium*, *guſtus* &c.

4. घ *Gha*. Eſt *g* ſecundum, ſeu praecedenti ſimile, ita tamen, ut illi aſpirationem addas, quod apud Latinos non in uſu habetur. Arab. غ *Ghain*.

5. ङ *Nga*. Eſt littera particularis, quae naſo proferri debet cum aliqua aſpiratione, lin-

Digitized by Google

linguam invertendo, & palatum leniter percutiendo, ita ut *bleſa* ſimul, & *naſalis* proferatur. Eius ſonum Latinis litteris exprimi nullo modo poſſumus; Magiſtri vox rite docebit.

6. च *Cia*. Neque haec ulli ex noſtris litteris rite poteſt aſſimilari, ſed medium habebit locum inter *c* Italorum, & *tcha* a Gallis pronunciatum, quod uſus docebit.

7. छ *Ciha*. Haec littera optime a Gallis pronunciatur, & aſperam prolationem exigit:

8. ज *Gia*. Noſtro *gi*, & *ż* ſimul arridet haec littera, vel de-

debet pronunciari eo fere modo, quo pronunciant, qui linguam habent bleſam. Per ج *gim* Arabum explicatur.

9. झ *Giha*. Eſt alterum *gi*, quod bleſe quidem efferri poteſt; ac magis ad noſtri *g* ante *e*, & *i* poſiti pronunciationem, ut *germen*, *gigas*, quamvis cum aliqua differentia, accedit, & ج *gim* Arabum refert.

10. ञ *Nghion*. Haec per Latinam litteram deſcribi nequit, cum plures ſimul prolatae eius ſonum exprimere valeant; Palato enim ſimul, & naſo cum aliqua aſpiratione erit pronuncianda. Uſus te docebit.

11. ट *Ta*. Aliter, quam per *t*, haec a nobis Latinis explicari nequit, nec deſcribi poteſt; quamvis longe ſit diverſa, eiuſque pronunciationem aſſequi neceſſarium ſit. Profertur lingua paullulum inverſa, & palatum leniter percutiente, quo bleſe pronunciatur; quod ſane per uſum aſſequeris. Reſpondet ط *tta*, vel ت *te* Arabum.

12. ठ *Tha*. Litterae antecedenti ſimilis eſt, eodemque modo effertur, addendo illi aſpirationem *h*, quaſi ث *the* Arabum.

13. ड *Da*, vel *ra*. Duplicem huius litterae pronunciationem

nem habes; nunc enim, ut *d* bleſum, nunc, ut *r* itidem bleſum, ſed palatum ſimiliter leniter percutiendo pronunciatur. Initio quidem dictionis, ſemper ut *d* bleſum pronunciabis, ſed in medio, & in fine certa non habetur regula; modo *da*, modo *ra* dices.

14. ढ *Dha*. Eadem eſt cum praecedenti *d*, & *r*, eodemque modo pronunciantur, ſed aſpere, & quadam aſpiratione ſuperaddita. Cum ذ *dal* Arabum convenit.

15. ण *Na*. Iſta littera eſt *n*, ſecundum quod e naſo ſemper pronunciatur. Apud Arabes ن *nun*.

16. त

Digitized by Google

16. त *Ta*. A noſtro *t* non differt.

17. थ *Tha*. Eſt *τ tau* Graecorum, quod fortiter debemus pronunciare, ſicut ט *teth* Hebraeorum, vel ط *tta* Arabum.

18. द *Da*. Eſt noſtrum *d* Latinum.

19. ध *Dha*. Eſt ſecundum *d* aſperum, cui debetur aſpiratio *h*, & etiam reſpondet ad Graecorum *δ delta*.

20. न *Na*. Non differt a noſtro *n* Latino, niſi quod caveri debet, ne de naſo pronuncietur, ſed ſemper clare, ad differentiam alterius ण *na*, quod de naſo paullulum effertur.

21. प *Pa* Praeſens haec littera eſt *p* Latinum. 22. फ

22. फ *P-ha*. Eſt *f* Latinum, vel melius *p-h*, vel φ *phi* Graecorum; optime tamen pronunciabis, ſi *p-ha* dicere queas.

23. व *Ba*. Latinum *b*, de quo adnotes velim, quod ſicut in noſtra Europa apud varias nationes *b* in *u*, & *v* conſonans in *b* immutatur, & unum pro alio uſurpatur, ita apud Indos invenies dicentes वाफ *vap-h* pro *bap-h* vapor, & वाव *vavo* pro वाव *bavo* exſiſtentia.

24. भ *Bha*. Secundum *b*, quod aſpirationem ſibi adiungit, dicendo *bha*; iſta littera non convertitur in *u*.

25. म *Ma*. Eſt Latinum *m*, quod debet aperto ore pronun-

nunciari ad differentiam alterius, quod *mindan*, vel *nindan* vocant, & obtuſo effertur ore.

26. य *Gia*, vel *ja*. Eſt littera media inter conſonantem, & vocalem, ut ſuo loco dicetur. Apud nos aequivalentem non habet. Indi illam vocant *gia*, vel *ja*, pronunciando illam parumper in gutture; ſed alio modo, quam ع *aain* Arabum, cui tamen in multis poteſt aſſimilari.

27. र *Ra*. In nullo differt a noſtro *r*.

28. ल *La*. Eſt *l* Latinum.

29. व *Va*. Ea littera eſt *v* conſonans, vel potius media

Digitized by Google

inter conſonantem, & *u* vocalem, & utriuſque officium agit. Non pronunciatur, ut *u* vocale, ſed quaſi و *vau* Arabum, & ו *vau* Hebraeorum.

30. ज़ *Scià*. Character hic aequivalet *ch* a Gallis pronunciato, nullo autem modo *c* Italorum. Eſt ش *ſcin* Arabum.

31. ख *Kha*. Eſt tertium *k*, idem cum ſecundo, & خ *cha* Arabum ſimile.

32. स *Sa*. Latino *ſ* aequivalet.

33. ह *Ha*. Eſt *h* Latinorum.

34. क्ष *Ciha*. Haec littera rara eſt, & vix in uſu; aſſimilatur in omnibus ſeptimae छ.

CAP.

CAP. IV.

De copulatione Vocalium cum Conſonantibus

EX his omnibus praemiſſis habes, ad legendos Indoſtanorum libros haudquaquam tibi ſufficere ſolas litteras *ſand*, ſeu ſimplices didiciſſe, niſi regulas quoque coniunctionum quam perfectiſſime noveris. Quamobrem notanda ſunt ſequentia.

1. Vocalis quaecumque illa ſit, ſemper ſequitur naturam ſoni conſonantis, cui copulatur, *tenuis*, *ſemi-aſpirati*, *palatini*, aut *naſalis*, retenta propria pronunciatione brevi, vel longa.

2. Viceverſa, conſonans pariter induit pronunciationem brevem, vel longam vocalis ſibi coniunctae, proprio retento ſono tenui, vel ſemi-aſpirato &c.

3. अ *A* breve, quum omnibus congenitum ſit conſonantibus, nullò umquam particulari apice eiſdem adnectitur; quod ſi illo uti opus fuerit, tota eius figura exaratur, ſicque ex ſe ſolo ſyllabam format.

4. Vocales reliquae modo a dextris, modo a ſiniſtris, modo ſupra, modo ſubtus pro cuiuſque exigentia, & natura, determinata ſui parte, conſonantibus ipſis uniuntur. Per ſiniſtram in-

intellige ſiniſtram oculi tui, quae dextrae libri, ſeu ſcripturae reſpondet, ſcilicet eam partem, a qua Latini ſcriptionem auſpicantur; per dexteram vero dexteram oculi tui, quae ſiniſtram reſpicit libri, ſeu ſcripturae; illam videlicet partem, ubi Latini ſcribendo deſinunt.

5. आ *A* longum conſonanti copulatur, a dextris ducta linea perpendiculari hoc modo ा, ut videre eſt in exemplis ſupra allatis.

4. इ *I* breve a ſiniſtris, ſic ि; v. g. सिद्ध *ſidd*, vel correctius शिद्ध *ſcidd* ſanctus, ubi *i*, quia breve, a ſiniſtris notatur.

7. ई *I* longum a dextris ſic ी; v. g. शादी *ſciadi* feſtum laetitiae, ubi *i*, quia longum, ſignatur a dextris.

8. Pari modo उ *u* breve a dextera ad ſiniſtram ducitur ſubtus conſonantem, ſic ु; v. g. चतुर *ciatur* aſtutus, हुकुम *hukum* iuſſio, ubi *u*, quia breve, pariter ſubtus a ſiniſtris.

9. ई *U* longum non aliter ſubtus, ſed a ſiniſtra ad dexteram, ſic ू; v. g. जोरू *gioru* uxor, झारू *giaru* ſcopa, ubi *u*, quia longum, dexteram reſpicit.

Vocalis *ri*, & *li* extra libros *ſamſcrit*, id eſt ſcientificos, ac ſa-

ſacros, vix eſt invenire; in Alphabetorum ſpeciminibus tamen proponi ſolent, & idcirco diſtingui notamus.

10. ऋ *Ri* breve exprimitur lineola quadam uncinata, ad pedem conſonantis appoſita, ſic ृ; v.g. कृष्ण *kriſcna* nomen proprium Idoli, कृष्णपक्ष *kriſcna-pacc* luna decreſcens, ubi lineola uncinata litteram क terminans, *ri* breve ſignificat.

11. Pro ॠ *ri* longo praedicta duplicatur lineola, ſic ॄ; v.g. कॄतं *kritan* furari, तॄकोत *trikot* nomen medicinae; litterae क, & त illo duplici unco no-

notatae *ri* longum habere indicant.

12. Pari modo ऌ breve conſonantem terminat duobus punctis tantiſper apertis, ad eius pedem copulatis, ſic ॢ; & ॡ *li* longum ſignatur iiſdem punctis in medio caudatis, ſic ॣ.

Sed quum poſtremae hae duae vocales in ipſis etiam libris ſcientificis rariſſime adhibeantur; ideo nullae nobis ſuppetunt voces, quibus earum uſus exemplo exprimi queat; unde ad ſequentem coniunctionum Tabulam Lectorem amandamus.

13. ऐ *E* breve copulatur, ducta ſupra conſonantem unica linea, inſtar accentus gravis, aliquantum inclinata, ſic ` ; v. g. बेद *bed* ſacer Indoſtanorum codex, नेवप *nevotà* convivium, फ़ेतदार *p-hatedar* expugnator: in quibus exemplis accentus gravis, ſeu linea ſuperpoſita *e* breve importat.

14. Quod ſi ऐ *e* longum, id eſt *ee*, *ai*, vel *ei*, inſtar diphthongi adhibere neceſſe ſit, duplicatur accentus, ſeu linea tali modo ``; v. g. मैना *meina* certa ſpecies avium, बैरी *beeri* inimi-

micus: in his vocibus duplex ille accentus aequivalet *e* longo, ſeu diphthongis ſupra notatis.

15. Haud abſimili modo copulantur vocales ओ *o*, & औ *au*, vel *ou*, hoc ſolo diſcrimine, quod a dextris conſonantis addenda eſt linea perpendicularis, ut de vocali *a* paullo ante monuimus. Itaque ad denotandum *o* breve, unicum deſuper exarabis accentum; duos vero ad ſignificandum *o* longum, ſeu diphthongos *au*, vel *ou*; ſed in utroque caſu lineam adnectes. Exempla pro *o* brevi: करोर *karor* decem milliones,

गोडा *gora* equus, मोहसील *mohaſil* exactor. Exempla pro *o* longo, ſeu *au*, & *ou*: सौगंध *ſaugand* iuramentum, नौमी *noumi* nonus, तौलन *toulna* ponderare, ſeu librare.

16. Punctum ॰ *ankar*, quod, ut diximus alibi, omnibus tum vocalibus, tum conſonantibus eſt communicabile; nihil aliud denotat, niſi *n*, & aliquando etiam *m* leniter proferendum, quo littera terminari debet in pronunciatione: ita ut vocalis quaecumque tali puncto notata deſinat in *an*, *en*, *in*, *ein*,

Digitized by Google

on, vel *aun*, pro vocalis cuiuſque natura. Exempla: अंधय़ली *andiali* caecitas, इंद्र *Indra* Idoli nomen.

Conſonantes *ſand*, ſeu ſimplices, tum & compoſitae ex ſolis conſonantibus, hoc item puncto ſignatae, propter vocalem *a* brevem ipſis congenitam, ſemper exeunt in *an*, ut videre eſt in संजोग *ſangiogh* occaſio, खंभा *kambah* columna.

Excipe litteram ञ *nghion*, quae ſolummodo naturalem ſuum ſonum tantiſper producit. Con-

Conſonantes vero *aſand*, & quaecumque aliae compoſitae, propter alicuius vocalis unionem, ipſius vocalis aemulantur naturam, & in *an*, *in*, *un*, *en*, *ein*, *on*, vel *aun*, ſeu *oun* terminantur. En exempla:

ब्रॉंम्हान *Brammhan* Brammhanus, मेहिं *mehin* ſubtilis, गेहुं *ghebun* frumentum, सेंदुर *ſendur* minium, जोंग *giong* hirudo &c.

17. Tandem duo puncta: *Biſarkâ*, quae pari modo omnibus litteris uniri poſſunt, eiſdem copulantur a dextris, ſed ſolummodo in fine, numquam

vero.

vero in medio dictionum ; neque tamen omnium, ſed illarum dumtaxat, quarum ultimus apex protundi debet fortiter ; v. g. इतिस्तीतेः *itiſtitê* & cetera, द्वीन्यइः *ittiadi* & ſic de ſingulis. De vocalibus autem ſatis.

Nunc ordini Alphabeti Indoſtani inhaerentes, coniunctionem cuiuslibet conſonantis cum quacumque vocali, iuxta praelibatas regulas delineabimus. Sit igitur

CAP.

C A P. V.

De Conſonantibus Vocalibus copulatis.

CONſonantes Indoſtanorum, ſicut pluries diximus, per ſe tantum ſyllabas formant vi *a* brevis ſibi congeniti, dummodo in medio, vel in fine dictionis eliſionem non requirant, quia tunc congenitum *a* amittentes in proprio cuiuſcumque conſonantis ſono terminant, ut oſtendimus ſupra in voce चकमक *ciakmak* ignitabulum; ceterum vero conſonantes omnes coniunctae vocalibus, iſtarum naturam indu-

unt,

Digitized by Google

unt, nec umquam eliduntur, ſed ſemper in *a. e. i. o. u.*, aut *ei*, vel *ou* terminant, iuxta vocalium naturam, quarum pars erit illis copulata.

Quamlibet cuiuſque vocalis partem, quam conſonantibus Indoſtani ſolent adnectere, proprio diſtinguunt nomine; & hanc lineam ा, quam ad ſignandum *a* longum apponunt, कना *kana* appellant; hanc ि ad *i* breve denotandum पतके कोनालि *patke-konali* vocant; & ſic de reliquis. At cum haec inſtructio non कोखवंदार *kok-vandar* Alphabetario, ſed

वया

ब्या करा एँदार *biakarn-dar* Grammatico potius conveniat, libenter ipſam ommittimus, & Tabulam tradimus, ſicut ſuis pueris Indoſtani praebere ſolent, quos docent बरेकना *barekarna* ſyllabare. Sit igitur

Tabula Conſonantium Vocalibus coniunctarum.

क	का	कि	की	कु
Ka	ka	ki	ki	ku
कू	कृ	कॄ	कॢ	कॣ
ku	keri	kerì	keli	kelì
के	कै	को	कौ	कं
ke	kei	ko	kaù	kan

 कः

कः ॥

kâ .

ख खा खि खी खु

Kha kha khi khi khu

खू खृ खॄ खॢ खॣ

khu kheri kherì kheli khelì

खे खै खो खौ खं

khe kheì kho khaù khan

खः ॥

khâ .

ग गा गि गी गु

Ga ga ghi ghi gu

गू गृ गॄ गॢ गॣ

gu gheri gherì gheli ghelì

ग

Digitized by Google

गे गै गो गौ गं
ghe gheì go ghaù gan

गः ॥
gâ .

घ घा घि घी घु
Gha gha ghi ghi ghu

घू घृ घॄ घॢ घॣ
ghu gheri gherì gheli ghelì

घे घै घो घौ घं
ghe gheì gho ghaù ghan

घः ॥
ghâ .

ङ ङा ङि ङी ङु
Nga nga nghi nghi ngu

ङ्ग्रू ङृ ङॄ ङॢ
ngu ngheri ngherì ngheli

ङॣ ङे ङै ङो
ngheli nghe nghei ngo

ङौ ङं ङः ॥
ngau ngan ngâ .

९ च चा चि ची चु
Cia cia ci ci ciu

चू चृ चॄ चॢ चॣ
ciu ceri cerì celi celì

चे चै चो चौ चं
ce cei cio ciau cian

चः ॥
ciâ .

छ छा छि छी छु

Ciha ciha cih cih cihu

छू छृ छॄ छॢ छॣ

cihu cehri cehrì cehli cehlì

छे छै छो छौ छं

ceh cehì ciho ciahù cihan

छः ॥

cihâ.

ज जा जि जी जु

Gia gia gi gi giu

जू जृ जॄ जॢ जॣ

giu gieri gierì gieli gielì

जे जै जो जौ जं

gie gieì gio giaù gian

जः ॥

giâ .

झ झा झि झी झु

Giha giha gih gih giuh

झू झृ झॄ झॢ झॣ

giuh giehri giehrì giehli giehlì

झे झै झो झौ झं

gieh giehì gioh giahù giahn

झः ॥

giâh .

ञ ञा ञि ञी

Nghion nghia nghi nghi

ञु ञू ञृ ञॄ

nghiu nghiu nghieri nghierì

ञ

ञॢ ञॣ ञे ञै

nghieli nghielì nghie nghieì

ञो ञौ ञं ञः ॥

nghio nghiaù nghion nghiâ.

ट टा टि टी टु

Ta ta ri ti tu

टू टृ टॄ टॢ टॣ

tu teri terì teli telì

टे टै टो टौ टं

te teì to taù tan

टः ॥

tâ.

ठ ठा ठि ठी ठु

Tha tha thi thi thu

ठू	ठृ	ठॄ	ठॢ	ठॣ
thu	theri	therì	theli	tehlì
ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं
the	theì	tho	thaù	than
ठः ॥				
thâ.				

ड	डा	डि	डी	डु
Da	da	di	dì	du
डू	डृ	डॄ	डॢ	डॣ
du	deri	derì	deli	delì
डे	डै	डो	डौ	डं
de	deì	do	daù	dan
डः ॥				
dâ.				

੭	ਢ	ਢਾ	ਢਿ	ਢੀ	ਢੁ
	Dha	dha	dhi	dhi	dhu
	ਢੂ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	dhu	dheri	dherì	dheli	dhelì
	ਢੇ	ਢੈ	ਢੋ	ਢੌ	ਢਂ
	dhe	dheì	dho	dhaù	dhan
	ਢਃ ॥				
	dhâ.				
੮	ਣ	ਣਾ	ਣਿ	ਣੀ	ਣੁ
	Na	na	ni	ni	nu
	ਣੂ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	nu	neri	nerì	neli	nelì
	ਣੇ	ਣੈ	ਣੋ	ਣੌ	ਣਂ
	ne	neì	no	naù	nan

ਣਃ

णः ॥

nâ.

त ता ति ती तु

Ta ta ti ti tu

तू तृ तॄ तॢ तॣ

tu teri terì teli telì

ते तै तो तौ तं

te tei to taù tan

तः ॥

tâ.

थ था थि थी थु

Tha tha thi thi thu

थू थृ थॄ थॢ थॣ

thu theri therì theli thelì

थे थै थो थौ थं
the theì tho thaù than

थः ॥
thâ.

द दा दि दी दु
Da da di di du

दू दृ दॄ दॢ दॣ
du deri derì deli delì

दे दै दो दौ दं
de deì do daù dan

दः ॥
dâ.

ध धा धि धी धु
Dha dha dhi dhi dhu

ध

Digitized by Google

धू	धृ	धॄ	धॢ	धॣ
dhu	dherí	dherì	dheli	dhelì
धे	धै	धो	धौ	धं
dhe	dheì	dho	dhaù	dha

धः ।।

dhâ.

न	ना	नि	नी	नु
Na	na	ni	ni	nu
नू	नृ	नॄ	नॢ	नॣ
nu	neri	nerì	nali	nalì
ने	नै	नो	नौ	नं
ne	neì	no	naù	nan

नः ।।

nâ.

प	पा	पि	पी	पु
Pa	pa	pi	pì	pu
पू	पृ	पॄ	पॢ	पॣ
pù	peri	perì	peli	pelì
पे	पै	पो	पौ	पं
pe	peì	po	paù	pan
पः :				
pâ :				

फ	फा	फि	फी	फु
P-ha	p-ha	p-hi	p-hi	p-hu
फू	फृ	फॄ	फॢ	
p-hu	p-heri	p-herì	p-helì	
फॣ	फे	फै	फो	फौ
p-heli	p-he	p-heì	p-ho	p-haù

फ

फँ फः ॥
p-han p-hâ.

ब	बा	बि	बी	बु
Ba	ba	bi	bi	bu
बू	बृ	बॄ	बॢ	बॣ
bu	beri	berì	beli	belì
बे	बै	बो	बौ	बं
be	beì	bo	bau	ban

बः ॥
bâ.

भ	भा	भि	भी	भु
Bha	bha	bhi	bhi	bhu
भू	भृ	भॄ	भॢ	भॣ
bhu	bheri	bherì	bheli	bhelì

भ

भे भै भो भौ भं
bhe bheì bho bhaù ban

भः ॥
bhâ.

म मा मि मी मु
Ma ma mi mi mu

मू मृ मॄ मॢ मॣ
mu meri merì meli melì

मे मै मो मौ मं
me meì mo maù man

मः ॥
mâ.

य या यि यी यु
Già gia gii gii giu

य

Digitized by Google

यू	यृ	यॄ	यॢ	यॣ
giu	gieri	gierì	gieli	gielì
ये	यै	यो	यौ	यं
gie	gieì	gio	giaù	gian
यः ॥				
giâ.				

र	रा	रि	री	रु
Ra	ra	ri	rì	ru
रू	रृ	रॄ	रॢ	रॣ
ru	rri	rrì	rli	rlì
रे	रै	रो	रौ	रं
re	reì	ro	raù	ran
रः ॥				
râ.				

ल

ल	ला	लि	ली	लु
La	la	li	li	lu
लू	लृ	लॄ	लॢ	लॣ
lu	lri	lrì	lli	llì
ले	लै	लो	लौ	लं
le	lei	lo	lau	lan
लः ।।				
lâ.				

व	वा	वि	वी	वु
Va	va	vi	vi	vu
वू	वृ	वॄ	वॢ	वॣ
vu	veri	verì	veli	velì
वे	वै	वो	वौ	वं
ve	vei	vo	vau	van

वः ।।
vâ .

श शा शि शी शु
Scia ſcia ſci ſci ſciu

शू शृ शॄ शॢ शॣ
ſciu ſceri ſcerì ſceli ſcelì

शे शै शो शौ शं
ſce ſcei ſcio ſciau ſcian

शः ।।
ſciâ .

ष षा षि षी षु
Kha kha khi khi khu

षू षृ षॄ षॢ षॣ
khu keri kerì keli kelì

ष

षे षै षो षौ षं

khe khei kho khau khan

षः ॥

khâ.

स सा सि सी सु

Sa ſa ſi ſi ſu

सू सृ सॄ सॢ सॣ

ſu ſri ſri ſeli ſelì

से सै सो सौ सं

ſe ſei ſo ſau ſan

सः ॥

sâ.

ह हा हि ही हु

Ha ha hi hi hu

हू हृ हॄ हॢ हॣ
hu heri herì heli helì

हे है हो हौ हं
he hei ho hau han

हः ॥
hâ .

क्ष क्षा क्षि क्षी क्षु
Ciha ciha cihi cihi cihu

क्षू क्षृ क्षॄ क्षॢ क्षॣ
cihu cehri cehrì cehli cehlì

क्षे क्षै क्षो क्षौ क्षं
ceh cehi ciho cihau cihan

क्षः ॥
cihâ .

CAP.

C A P. VI.

De pluribus Conſonantibus unico Apice conſcriptis, eorumque denominatione.

INdoſtanae linguae praeceptores ſuas litteras in quatuor claſſes diſtribuunt, nempe in *ſand*, ſeu ſimplices; in *aſand*, non ſimplices, id eſt compoſitas; in *pult*, ſeu tumidas; & in *purna*, ſive plenas. De prioribus abunde diſſeruimus ſupra: de poſterioribus quaedam adnotanda ſuperſunt.

Itaque *pult*, ſeu tumida dicitur littera tribus conſonantibus conſtans, vel duabus conſonantibus, & una vocali; e. g.

शास्त्र *ſciaſtr* ars liberalis, सक्ती *ſakhti* durities: utriuſque vocis ultima ſyllaba eſt *pult*; altera, quia tres conſonantes, nempe स, त, र copulantur in unam; altera vero, quia concurrunt duae conſonantes, ſcilicet क, & त, & una vocalis, nempe ई.

Purna, ſeu plena eſt littera, quae ex tribus conſonantibus, & una vocali conficitur; e. g. स्त्रीलिंग *ſtrilingh* femininum genus; vox monoſyllaba स्त्री *ſtri* ex quatuor litteris, nempe ex

स

म, त, र, & ई vocali componitur, बबर्ची *babarci* coquus: In hac voce tres ſyllabas numera, ſcilicet ब,ब,र्ची; priores duae ſunt *ſand*, quia ex ſimplici ब *ba* conſtant; tertia eſt *purna*, quia ex uno र, duobus च, & ई longo formatur.

Hic autem ſilentio praetereundum non eſt, inter ipſos etiam Indoſtanos in dubium vocari, utrum puncta *anckar*, & *biſarkâ* inter vocales ſint recipienda. Qui vocalibus illa accenſent, praefatas litteras र्ची,

& झी, & ceteras ex tribus conſonantibus & una vocali compoſitas चौकौंदा *ciaukonda*, id eſt quadratas appellant, & nomen *purna* iis litteris donant, quae non ſolum ex tribus conſonantibus, & una vocali, ſed ex punctis quoque *ankar*, vel *biſarkâ* componuntur. Eiuſmodi eſſet ſecundus character dictionis अस्त्रांग *aſtrang* ſaltator, in quo ſimul copulantur स, त, र, अ, & punctum ॰ *anckar*. Illi vero, qui eadem puncta e vocalium catalogo expungunt, eo quod neutrum ſine ali-

alicuius vocalis, vel conſonantis adminiculo in dictionibus locum habere valeat; reiecta *ciaukonda*, ſeu quadrata, ſolas *ſand*, *aſand*, *pult*, & *purna* admittunt, & compoſitam ex quatuor litteris (ſive dein puncta *anckar*, aut *biſarkâ* iuncta ſint, ſive non) indiſcriminatim *purna* denominant.

Antequam ad exempla procedamus coniunctionum conſonantium cum conſonantibus, obſerva primo in copulatione quacumque aliam eſſe litteram rectricem, quae ceteras regit, aliam rectam, quae a rectrice dirigitur. Littera recta illa dicitur, quae prior, recta vero,

quae

quae poſteriori loco eſt pronuncianda; e. g. प्रगटि *pragati* manifeſtatio, prima ſyllaba eſt *aſand*, compoſita ex प *p*, & र *r*, ſed *p* dicitur rectrix, quia primum, र *r* vero recta vocatur, quia ſecundum in pronunciatione locum obtinet. Oppoſitum eveniret, ſi ſcriberes सर्प *ſarp* ſerpens, in qua voce र *r* regit प *p*, & illa rectrix, iſta recta dicitur.

Secundo notandum eſt, conſonantium alias a dextris; alias a ſiniſtris, alias ſubtus, ſeu ad pe-

Digitized by Google

pedem, alias demum in ipſo corpore unius, eiuſdemque characteris ſibi invicem copulari.

Sola conſonans र *ra* quandoque deſuper connotatur hoc ſigno ˜ (quod Indoſtani रेफल *rep-hl* appellant) & tunc regit ceteras omnes, quibuſcum unitur; exemplum habes in allata voce सर्प, item अर्थ *arth* explicatio, सुर्ज *ſurgg* ſol. Cum vero exaratur in corpore, vel ad pedem alterius, ſemper eſt recta.

Quomodo autem, & qua ſui

ſui parte conſonantes reliquae in copulationibus exarari debeant, univerſaliter definiri non poteſt. Quamobrem ad ſequentia coniunctionum exempla oportet recurrere; cetera Magiſter, ſtudium, & uſus docebunt.

Iam vero ad dignoſcendum, quae ſit conſonans recta, & quae rectrix, haec regula generalis tenenda eſt. Conſonans illa, quae aliqua ſui parte connotatur a ſiniſtris alicuius characteris compoſiti, ſemper eſt rectrix; eam vero, quae a dextris, vel in corpore, vel ad pedem adnectitur, ab alia regendam eſſe intelligas. Exempla: अ स्त न *aſtan* mammilla, haec vox

vox tres habet ſyllabas, nempe अ स्थ न, quarum ſecunda eſt *aſand*, compoſita ex स, & थ; ſed quia conſonans स per hanc ſui partem स् a ſiniſtris deſcribitur, regit annexum थ; hoc vero regitur, quia copulatur a dextris; hinc legitur *aſtan*, non *atſan*. Eadem ratione in vocabulo प्र ग ट *pragat* manifeſtus; prima ſyllaba conſtat ex प, & र; ſed quia र ad pedem litterae प hac lineola / exprimitur, ipſa conſonans र eſt *recta*, प vero *rectrix*, unde pronun-

nunciari debet *pragat*, *non* *rapgat*.

Quod ſi in corpore, vel ad pedem characteris compoſiti plures conſonantes concurrant, tunc quae ſuperiorem occupat locum, erit rectrix, reſpectu inferioris; inferior autem recta, & utraque ſimul regetur ab alia, ſcilicet a littera continente. Exemplum ſit अस्त्रांग *aſtrangh* ſaltator; ſecunda ſyllaba, nempe स्त्रां, componitur ex स, त, र, अ, & puncto ॰; ſed quia र unitur ad pedem ſub त, ideo regitur a त ſibi ſuperiore,

&

& ambae ſimul reguntur a म, in cuius corpore continentur. Quoad vocales iam monuimus alibi, eas ſive deſuper, ſive ſubtus, ſive a dextris, ſive copulentur a ſiniſtris, numquam regere, ſed regi a conſonantibus, atque adeo in pronunciatione ſemper eſſe poſtremas. Denique puncta *ankar*, & *biſarkâ* ſyllabam omnino claudere debent; quapropter poſt ipſas etiam vocales ſunt pronunciandae. His praenotatis, ſit

CAP-

CAP. VII.

Tabula Conſonantium Aſand, Pult, *&* Purna.

CUM in hac lingua maxima exſtet difficultas recte pronunciandi ſyllabas, praecipue *pult*, & *purna*, cumque eaedem conſtent ex pluribus conſonantibus diverſos pronunciandi modos exquirentibus, quam arduum ſit, viva deficiente voce, ſolo calamo in huius idiomatis pronunciatione ceteros inſtruere, perfacile dignoſcetur, ſi Indoſtanorum diligentiam perpendamus, qua pueros ſuos exercent ad optime promendas ſyllabas, antequam

Digitized by Google

quam illos ad legendum primitivos libros promoveant. Tantum enim in illarum recitatione dietim illos exercent, tum recto ſervato ordine a prima ad ultimam, tum ordine inverſo ab ultima ad primam ſyllabam, donec longa exercitatione litteras omnes diſtincte, optimeque, ac ſua quaque propria modulatione proferant. Nos ad ſupplendum deficentiam vivae vocis iam notavimus per quoſdam accentus diverſitatem modulationis requiſitae a litteris *ſand* ſimplicibus; & ſicut in explicatione conſonantium primae tabulae per has notas [illegible], vel [illegible], aut [illegible] in-

dicavimus litteras illas promendas eſſe *palatinas* ſimul, & *naſales*, vel *palatinas* ſimul, & *tenues*, aut *palatinas*, & *ſemi-aſpiratas* ſimul; ſic nunc monitum facimus in litteris *aſand*, *pult*, & *purna*, eamdem legem ſervandam eſſe in proferendis ſyllabis modulationibus requiſitis ab unaquaque conſonante, quae ad conficiendam quamlibet iſtarum ſyllabarum coaleſcat. At cum in pluribus verba contexere, circa litterarum modulationem, ſupervacaneum fore iudicemus, cum ſine docente magiſtro perdifficile ſit perfectam obtinere prolationem, ideoque ne longam

gam, inutilemque texamus ſeriem conſonantium conſonantibus ipſis copulatarum, ſeiunctim eas praemittendas litterarum partes ſtatuimus, quae frequentius annecti ſolent aliis conſonantibus tum ad ſiniſtram, vel ad dexteram, tum in corpore, vel ad pedem omnium apicum. Has litterarum partes claudicantes denominare iudicavimus, quod ſive a ſiniſtris regant, ſive a dextris, ſeu in corpore, vel ad pedem reperiantur coniunctae, ut regantur; ſicut ſemper multum de ſua forma intercidunt, ſic aliquantulum & de earum ſono, ac poteſtate amittunt.

Tabula Conſonantium Claudicantium.

Integrae.	*Claudicantes.*	*Integrae.*	*Claudicantes.*
ग	ग्	ञ	ञ्
घ	घ्	म	म्
च	च्	य	य्
ज	ज्	र	र्
त	त्	र	र्
थ	थ्	ल	ल्
ध	ध्	व	व्
न	न्	श	श्
प	प्	ष	ष्
ब	ब्	स	स्

Ne autem ultrius, quam par

Digitized by Google

par eſt, taedio afficiamus legentes omnium deſcribendo Tabulas Conſonantium, quibus claudicantes coniunctae demonſtrentur, cum iſtae ad triginta quatuor uſque, totidemquae Tabulas aſcendant, quae coniunctas litteras; vocalibus copulatis, exhibeant; illas tantum hic dare ſelegimus Tabulas coniunctionum, quae frequentius inter legendum ſolent occurrere. Ex iſtis enim ſtudioſus lector intelligere poterit, quomodo ceteris conſonantibus claudicantes apponendae ſint, & quomodo appoſitis vocales connectendae. Primam ergo Tabulam proponimus con-

iunctionis litterae य, quae ſemper a dextris copulatur ceteris (ſicut & ipſi Indoſtani proponere ſolent) deinde ceteras, quas ſelegimus, ſubiungemus.

Tabula I. य *coniunctae a dextris.*

क्य	ख्य	ग्य	घ्य	ङ्य
Kja	khja	ghja	ghjha	nghja
च्य	छ्य	ज्य	झ्य	ञ्य
cja	cjha	gja	gjha	nghja
ट्य	ठ्य	ड्य	ढ्य	ण्य
tja	tjha	dja	djha	nja
त्य	थ्य	द्य	ध्य	न्य
tja	tjha	dja	djha	nja

प्य

प्य फ्य ब्य भ्य म्य

pja p-hja bja bhja mja

ग्य र्य ल्य व्य श्य

gja rja lja vja ſcja

ष्य स्य ह्य क्ष्य ॥

kjha sja hja ccja

Tabula II. त *coniunctae a ſiniſtris.*

त्क त्ख त्ग त्घ त्ङ

Tka tkha tga tgha tgna

त्च त्छ त्ज त्झ त्ञ

tcia tciha tgia tgiha tgnion

त्ट त्ठ त्ड त्ढ त्ण

tta ttha tda tdha tna

त्त त्थ त्द त्ध त्न
tta ttha tda tdha tna

त्प त्फ त्ब त्भ त्म
tpa tp-hha tba tbha tma

त्य त्र त्ल त्व त्श
tgia tra tla tva tſcia

त्ष त्स त्ह त्क्ष :।:
tκha tſa tha tccia.

Tabula III. न *ad pedem coniunctae.*

ᨂ क्न ख्न ग्न घ्न ङ्न
Kna κnha ghna ghnha ngna

च्न छ्न ज्न झ्न ञ्न
cna cnha gina ginha nnghion

ट्न

ट्न	ठ्न	ड्न	ढ्न	ण्न
tna	tnha	dna	dnha	nna
त्न	थ्न	द्न	ध्न	न्न
tna	tnha	dna	dnha	nna
प्न	फ्न	ब्न	भ्न	म्न
pna	p-hna	bna	bhna	mna
य्न	र्न	ल्न	व्न	श्न
gnna	rna	lna	wna	ſcna
ष्न	ह्न	क्ष्न	ः।ः	
khna	hna	ccna.		

Tabula IV. स *coniunctae a ſiniſtris.*

स्क	स्ख	स्ग	स्घ	स्ङ
Ska	ſkha	ſga	ſgha	ſnga

स्च

स्च	स्छ	स्ज	स्झ	स्ञ
ſcia	ſciha	ſgia	ſgiha	ſgnion
स्ट	स्ठ	स्ड	स्ढ	स्ण
ſta	ſtha	ſda	ſdha	ſna
स्त	स्थ	स्द	स्ध	स्न
ſta	ſtha	ſda	ſdha	ſna
स्प	स्फ	स्ब	स्भ	स्म
ſpa	ſp-ha	sba	sbha	ſma
स्य	स्र	स्ल	स्व	स्श
ſgia	ſra	ſla	ſva	ſſcia
स्ष	स्स	स्ह	स्क्ष	।।
ſkha	ſſa	sha	ſccia.	

Ta-

Tabula V. र् *coniunctae in vertice Conſonantium.*

◌र्ं	र्क	र्ख	र्ग	र्घ	र्ङ
	Rka	rkha	rga	rgha	rngha
	र्च	र्छ	र्ज	र्झ	र्ञ
	rcia	rciha	rgia	rgiha	rgnion
	र्ट	र्ठ	र्ड	र्ढ	र्ण
	rta	rtha	rda	rdha	rna
	र्त	र्थ	र्द	र्ध	र्न
	rta	rtha	rda	rdha	rna
	र्प	र्फ	र्ब	र्भ	र्म
	rpa	rp-ha	rba	rbha	rma
	र्य	र्र	र्ल	र्व	र्श
	rgja	rra	rla	rva	rſcia

र्ष र्स र्ह र्क्ष ः।ः

rkha rſa rha rccià.

Hae omnes litterae, quas in allatis Tabulis propoſuimus, iuxta adductas regulas in Cap. VI. ſic ſcriptae, ſunt *aſand*; at ſi illis uniantur vocales, *pult* evadent; *pult* pariter obtinebunt naturam, ſi in vertice, ac in lateribus, aut ad pedem alius claudicans apex apponatur; quod ſi *pult* litteris addantur vocales a dictionibus requiſitae, evadent *purna*. Hic vero apex *purna* extra libros ſcientificos raro occurrere ſolet, quamquam dictio ſcribenda iuxta orthographiae regulas illo cha-

charactere ſcribi expoſcat; at cum vulgares homines, & etiam Brammhanes, demptis eruditioribus, has regulas fere penitus ignorent, ſeiunctim ſcribunt conſonantes omnes ad *pult* apicem ſcribendum requiſitas, & maxime ad *purna*: e. g. ad recte ſcribendum *aſtranghini* ſaltatrix, ſic ſcribi debet

अस्त्रांगीनी; inſcii ſcribunt अस्‌रानगीनी *aſtaranghini*.

Hinc quotidie evenit, ut iſti in legendis libris, propriiſque manibus exaratis ſcripturis, ſemper haeſitando legant, & peſſime proferant. Ut autem clarius pateant, quas hucuſque tra-

tradidimus, regulae, aliquas dictiones ſubiiciendas ſtatuimus, ad quarum rectam ſcriptionem characteres *pult*, & *purna* requiruntur.

Dictionum exempla.

अश्नान *Aſcnana* Lavacrum.

अस्वर *Aſuar* Equeſter.

अवग्य *Avoghja* Inobedientia.

कस्ट *Kaſt* Labor.

कबुल्यत *Kabuljet* Explicatio.

खम्हींद *Kahmind* Herus.

ग्यनगोस्टि *Ghiangoſti* Diſputatio.

तुम्हारा *Tubhhara* Tuum.

दुग्गा *Dugna* Dupliciter.

धर्म्म *Darmm* Opus bonum.

ब्यकुल *Biakul* Anguſtia preſ-ſus.

बीस्वस *Biſſuas* Confidentia.

बीद्याबंद *Bidhjavand* Doctor legis.

मीथ्याबंद *Mithjavand* Genialis.

मुग्धा होना *Mugdahona* Obmuteſcere.

इस्त्री *Iſtri* Mulier.

उंचाई *Uncciai* Altitudo.

Digitized by Google

अध म्मीस्ट *Adarmiſt* Operator mali.

शास्त्रवंत *Sciaſtravant* Facultatum doctor.

स्मीत्री *Smitri* Directorium.

Ex allatis dictionibus, quas ad inutilem Tabularum prolixitatem vitandam recenſuimus, clare patet Indoſtanorum uſus copulandi conſonantes ad ſyllabas *pult*, & *purna* conficiendas; ideo ne plura circa hoc dicamus, ad modum, quo ipſi ſupplent defectum litterarum, quae ipſis haud ſunt, procedimus.

CAP. VIII.

Quomodo Indoſtani ſuppleant defectum carentium ſibi Conſonantium: Traduntur Litterae Alphabeti ordine Brammhanico diſpoſitae.

INnuimus ſupra pag. 6. penes Indoſtanos inter quinquaginta vocales, ex quibus Alphabetum eorum componitur, deſiderari litteras F. Q. X. Y. Z. Quomodo huic defectui occurrant, heic nunc nos adnotandum putamus; ſiquidem ipſis etiam aliquando iſtarum litterarum uſus venit tum ad proprias, tum ad exteras dictiones ſcribendas, & proferendas; ideoque eorum praxim ſectantes advertimus.

 De-

literas

Deficientiam litterae *f* ſuppleri ab ipſis uſu ſecundi फ *p-h* aſpirati; iſto enim apice proprias inſcribunt voces, conſonatem *f* exquirentes; attamen *f* pronunciare minime queunt, carentes aptitudine infle&tendi linguam ad huius litterae prolationem, ſed ſemper *p-h* diſtincte proferunt, ut in voce फीलमोरोग *p-hil morogh* pullus gallinaceus, vel rectius pullus Elephantinus; nam फील *p-hil* Samſcritice Elephantem exprimit. Sic etiam in exteris vocibus dicunt फीरंगी *p-hiranghi* pro *franghi* Eu-

Digitized by Google

Europeus, & फ्रींगीस्ताँ *p-hi-rangbiſtan* pro *franghiſtan* Europae regiones.

Duplici modo autem occurrunt deficientiae litterae *q*, primo addendo vocalem ु *u* brevem, vel longam ad pedem primae conſonantis क *k*; e.g. कुफुति *kup-huti* animi turbatio, & ſic aliquo modo exprimunt litteram *q*. At perfectius huius litterae defectum ſupplent litterati Brammhanes, de duabus conſonantibus litteris unum efformantes apicem; ſcilicet primo apici क *k* in ſiniſtro latere adnectunt partem conſonantis व *wa*;

ſic क् , & hinc *q* facile conficitur: ut in voce मक्कांपुरनी *maquampurni* Maquapurenſis mulier.

Eodem apice क् *k*, cui proxime adnectunt ſecundum स *ſa*, in prolatione elidendum, obtinent *x*, vel *ks*, & ſcribunt Perſicam vocem स क्स *ſaks* perſona. Litterati vero in eorum Alphabeto apicem habent ſic अ efformatum, qui latinae litterae *x* aliquo modo aequivalet, & quo iidem utuntur: alii vero ex characteribus क्, & स hunc conficiunt

ficiunt apicem क्ष, quo *kſa* ſcribunt, & proferunt.

Litteram *y* omnino ignorant, ideoque carent.

Denique alio modo proſpiciunt deficientiae ζ, ſcilicet ex prima littera ग *gia*, quae tertia eſt in ſecundo regeſto conſonantium *ſand*, & ex ultima ञ *gia*, vel *ja*, quae prima eſt in ſexto regeſto, hunc ſingularem apicem conſtruunt ज्ञ, & litteram aliquantulum noſtrum elementum ζ exprimentem obtinent, cuius ſonum per latinos characteres adumbrare non poſſumus; cum ſola magiſtri

vox exprimere valeat. Deinde advertendum putamus, habere Indoſtanos iſta duo puncta ः, quibus non raro utuntur, ſignantes eadem in medio alicuius dictionis, quae proferenda eſt aliqua cum interpolatione prolationis; nimirum has praecipue duas voces ſcribunt ſemper

सुःख *ſukh*, दुःख *du-kh*, inter

quas ſignata puncta indicant ſecundam ſyllabam cum aliqua ſuſpenſione eſſe proferendam.

Et hoc de Indoſtano Alphabeto dixiſſe ſit ſatis, ſi tamen lectores noſtros monuerimus, omnes has regulas, quas hucuſque tradidimus, quaſque Miſ-

ſio-

Digitized by Google

ſionarius quidam Capuccinus a duobus ſuis in lingua Indoſtana praeceptoribus Brammhanibus accepit; ab uno ſcilicet dicto बलगोबींद *Balgobinda* in regia civitate पटना *Patna*, ab altero nomine कुंजेल शोकुर *Kungel-ſciokur* in civitate pariter regia बेतीआ *Betia*, non modo ad Alphabetum commune, de quo hactenus egimus, ſed etiam ad Alphabetum *Samſcrit*, ſeu litterale pertinere. Hoc autem alias inſuper regulas habet, atque alia praecepta, tum & diverſam apicum diſpoſitionem. Brammhanes tamen, ut iam in-

nuimus, maximo ſtudio, tum zelo ſervandi Religionis arcana, tum metu punitionis ſubeundae, non ſolum alienigenis, ſed terrigenis etiam, qui de eorum tribubus non ſunt geniti, abſcondere ſolent huius Alphabeti inſtitutiones. Vt enim ſacrorum eorum वेद पुरना *Bed purana*, vetuſtorum ſcilicet codicum intelligentia unice apud ipſos remaneat, ceteris autem perpetuis in tenebris deliteſcat, Grammaticam confecerunt, quam स्वरासोत *ſuoaraſot* vocant, a स्वरासोती *Suoaraſoti* ſcientiarum omnium apud ipſos

Dea

Dea, & largitrice. Regulae vero, quae ad intelligentiam ſacrorum Librorum in hac Grammatica praeſcribuntur, tam difficiles ſunt, & involutae, ſi verum eſt, quod ſupra laudatus Magiſter Balgobinda Miſſionariis aſſeruit, ut ipſe, qui longo iam tempore eidem ſtuduerat, & tunc temporis tertium iam curſum arripuerat ad Brammhanorum pueros in *Samſcrit* idiomate inſtituendos, aſſerere non dubitaverit, in diem novas ſemper reperiſſe difficultates, novaſque obtinuiſſe cognitiones, quibus antea caruerat. At cum nobis conceſſum non fuerit talia penetraſſe ſecreta, ut aliis ad

ulte-

ulteriora perſcrutanda planam viam panderemus; quae obtinuimus tamen, lectoribus praebebimus, ac trademus ordinem, ſeu diſpoſitionem Brammhanicarum litterarum ſimplicium, ſeu *ſand*, ſicut in praefato eorum libro *ſuaraſot* reperitur.

Ut autem melius dignoſcatur differentia, quae intercedit quoad ordinem, ſeu diſpoſitionem apicum utriuſque Alphabeti, heic nunc primum Alphabetum, de quo huc uſque egimus, iterum repetere iudicavimus, ſtatuentes nimirum id ipſum ex adverſo huius ſcientifici Alphabeti; ac utriuſque litteris numericas notas ſupraponentes,

tes,

tes, ut ex earum indicatione melius advertere liceat, quo in loco ſcientifici Alphabeti locatae ſint litterae, quae recto ordine in primo reperiuntur diſtributae.

Litterae Alphabeti ordine Brammhanico diſpoſitae:

Vocales breves.

अ	इ	उ	ऋ	ऌ
a	i	u	ri	lri.

Vocales longae.

आ	ई	ऊ	ॠ	ॡ
a	i	u	rì	lrì.

Quae habent vim Diphthongi.

ए	ऐ	ओ	औ
e	ei	o	ou.

Puncta.

अं	अः	।ः
an	â.	

Al-

Alphabetum Commune.

1	2	3	4	5
क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
6	7	8	9	10
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion
11	12	13	14	15
ट	ठ	ड	ढ	ण
ta	tha	da	dha	na
16	17	18	19	20
त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na.
21	22	23	24	25
प	फ	ब	भ	म
pa	p-ha	ba	bha	ma
26	27	28	29	30
य	र	ल	व	श
giâ	ra	la	va	ſcia
31	32	33	34.	
ष	स	ह	क्ष	ः।ः
Kha	ſa	ha	ccia.	

Al-

Digitized by Google

Alphabetum Litterale.

33	26	29	27	28
ह	य	व	र	ल
Ha	ja	va	ra	la
10	15	20	5	25
ञ	ण	न	ङ	म
nghia	na	na	nga	ma
34	14	19	4	24
क्ष	ढ	ध	घ	भ
ccia	dha	dha	gha	bha
8	13	18	3	23
ज	ड	द	ग	व
gia	da	da	ga	ba
2	22	7	12	17
ख	फ	छ	ठ	थ
kha	p-ha	ciha	tha	tha
6	11	16	1	21
च	ट	त	क	प
cia	ta	ta	ka	pa
9	30	31	32.	
झ	अ	ष	स	ः।ः
giha	xa	kha	ſcia.	

CAP.

CAP. IX.

Alphabetum populare Indoſtanorum, vulgo Nagri.

De Indoſtano Alphabeto expreſſo litteris Univerſitatis *Kaſi*, ac de modo coniungendi vocales cum conſonantibus, & conſonantes conſonantibus copulandi ad ſyllabas *aſand*, *pult*, *&* *purna* conficiendas, huc uſque egimus; nunc pauca innuenda ſuperſunt de characteribus vulgo नागरी *Nagri* dictis, quibus omnes terrigenae utuntur ad familiares epiſtolas, communesque libros ſcribendos, & ad alia omnia, ſive

Digitized by Google

ſive ad religionem, ſive ad politiam ſpectent, quae भाखाबोली *bhakà boli* vulgari ſermone ſcriptis ſervanda cenſentur.

In hoc Alphabeto quadraginta quatuor litterae tantum numerantur. Reſpuunt enim inter vocales litteram *ri*, & *li* tam brevem, quam longam, & puncta *biſarkà*; e conſonantibus etiam expungunt ultimum apicem क्ष *ccia*, cui ſubſtituunt छ *cihà* ſecundum, qui apex ſeptimus eſt inter conſonantes. Huius ſane apicis repetitionem in Alphabeto non faciunt, niſi ad harmoniam, ſeu me-

metri conſonantiam in recitatione ſervandam : qua ex cauſſa etiam inter vocales in fine earum recitatione repetunt primum अ *a* ſine punctis.

Omnes huius Alphabeti apices ſcribunt penſiles a ſupra extenſa orizontaliter linea, quam in principio ſcribendi ſignant a ſiniſtra ad dexteram in papyro; deinde inchoantes ſcripturam ab illa ſuſpendunt litteras aeque inter ſe diſtantes, citra ullum ſignum, vel ſpatii diſtinctionem, qua dictio a dictione diſtingui queat; ſed tantum expleta periodo, दोह बुंधा *doh bundha*, duo puncta : efformant.

Digitized by Google

mant; & in fine tractatus, vel ſcripturae unam, vel duas lineas inter quatuor puncta deſignant. Vocales huius Alphabeti ſic ſcribunt:

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
A	a	i	i	u	u
ए	ऐ	ओ	औ	अं	अ
e	ei	o	au	an	a.

Conſonantes.

क	ख	ग	घ	ङ
Ka	kha	ga	gha	nga
च	छ	ज	झ	ञ
cia	ciha	gia	giha	nghion

ट	ठ	ड	ढ	ण
ta	tha	da	dha	na
त	थ	द	ध	न
ta	tha	da	dha	na
प	फ	ब	भ	म
pa	pha	ba	bha	ma
य	र	ळ	व	श
gia	ra	la	va	ſcia
ष	स	ह	छ	ः।ः
kha	ſa	ha	ciha.	

Huius Alphabeti apices in omnibus, & per omnia tam in voce, quam in tono, ac poteſtate cum litteris allati ſuperius Alphabeti conveniunt; nec in

Digitized by Google

in copulatione vocalium cum conſonantibus, neque in coniunctione aliquarum conſonantium cum aliis conſonantibus, quibus in ſcriptione frequentius utuntur, deſcrimen ullum inter eos occurrit. Prima conſonans vocalibus annexa pro ceteris omnibus praeſtet exemplum:

क	का	कि	की	कु	कू
Ka	ka	ki	ki	ku	ku
के	कै	को	कौ	कं	क
ke	kei	ko	kau	kan	ka

Quo ad conſonantes conſonantibus copulatas nova afferre exempla ſuperfluum iudicamus

mus, cum a conſonantium, quae ſupra attulimus, exemplis nulla in re haec ipſa nunc differant, niſi in ſuſpenſione apicum ab orizontali linea. Verum tamen eſt, Indoſtanos non ſemper huiuſmodi coniunctionibus uti, quas etſi ad dictiones ſcribendas orthographiae leges expoſcant, tamen perſaepe omittunt, ac dumtaxat in aliquibus frequentioribus dictionibus ſolent uſurpare.

Obiter nunc advertendum putamus, Indoſtanos Amanuenſes perſaepe propriis gaudere calami tractibus, per quos aliquantulum litterarum figura immutatur, ex qua dein legenti-

tibus dubietas oritur, quoad illarum naturam dignoſcendam; verumtamen hi ipſi calami tractus diverſi, ac varii, cuiuſmodi eſſe poſſent pro ख *kab* ſcribere ष; pro छ *cià* छ, छ; pro झ *gia* झ; pro र *ra* र; pro ल *la* ळ, ut alios ſimiles nunc praetereamus, nullum diſcrimen nec quoad prolationem, nec quoad poteſtatem litterae important.

CAP. X.

Alphabeta Indoſtanica ad ordinem Latini Alphabeti redacta iuxta eorum apicum poteſtatem.

HOc loci plurimum e re fore iudicamus, ſi allata hu-

hucuſque Alphabeta, & ad normam Indoſtani Alphabeti exarata, nunc ad ordinem Alphabeti Latini a nobis redigantur; ex hoc enim facilius quiſque, & diſtinctius cuiuſque characteris vim, atque poteſtatem poterit dignoſcere. Sit igitur ſequens ſchema:

A अ आ

B ब ञ भ

C च छ झ

D ड ढ द ध ड़

E ऐ

F फ फ

G ग घ ज ॾ ण य

H

H ह

I इ ई

K क ख ष ष्प

L ल ळ

M म

N ङ ञ ए न ं

O ओ अे

P प फ फ

Q कु क्क

R र त्र ~

S श स ष

T ट ट त थ

V उ ऊ

X कस क्ष

Y deeſt.

Z ज

Ai, Ei ऐ

Au, Ou औ

Plura de hiſce Alphabetis Indoſtanorum ſcribere ſupervacaneum putamus, ideo ad tradendas numericas notas, ſuis ipſarum vocibus deſignatas, ac ſuſpenſis apicibus ſcriptas procedimus.

CAP. XI.

De Notis numericis, quibus utuntur Indoſtani.

NUmericas Indoſtanorum Notas ab iis, quibus nos utimur, paulliſper quoad figuram differre, clare cuique patet; quoad diſpoſitionem vero, ac uſum omnino nobiſcum conveniunt. An vero ab Indis primum hae Notae conditae fuerint, ut nonnulli cenſuerunt; vel ipſi ab aliis, ſicut nos Itali ab Arabibus, fuerint mutuati, noſtrum non eſt hic inquirere; Ideo Indoſtanorum Notas, & voces tradimus, poſitis ſimul e regione Notis, quas Arabicas vocamus,

Digitized by Google

१	ऐक	*Ek*	1
२	दोह	*do*	2
३	तिन	*tin*	3
४	चहर	*cihar*	4
५	पांच	*panc*	5
६	छेह	*ceh*	6
७	साट	*ſat*	7
८	अट	*at*	8
९	नव	*nav*	9
१०	देस	*des*	10
११	इगारह	*igarah*	11
१२	बहरह	*barah*	12
१३	तेरह	*terah*	13

१४	चौद्दह	*ciaudah*	14
१५	पंद्रह	*panhrah*	15
१६	सोलह	*ſolah*	16
१७	सतरह	*ſatrah*	17
१८	अटारह	*athara*	18
१९	उनइस	*uneihs*	19
२०	बीस	*bis*	20
२१	एकाइस	*ekais*	21
२२	बइइस	*bhais*	22
२३	तेइस	*teis*	23
२४	चौबीस	*ciau-bis*	24
२५	पाचीस	*pacis*	25
२६	छहबीस	*ceh-bis*	26

२७

Digitized by Google

२७	सातादस	*ſat-ais*	27
२८	अटाइस	*ata-is*	28
२९	हुंतीस	*hun-tis*	29
३०	तीस	*tis*	30
३१	एकतीस	*ek-tis*	31
३२	बहतीस	*bah-tis*	32
३३	तेंतीस	*ten-tis*	33
३४	चौंतीस	*ciaun-tis*	34
३५	पेंहतीस	*pahen-tis*	35
३६	छह तीस	*cek-tis*	36
३७	सेंहतीस	*ſahen-tis*	37
३८	अरतीस	*ar-tis*	38
३९	हुंतालीस	*hun-talis*	39

४०

४० चालीस *cialis* 40
४१ एकअलीस *ek-alis* 41
४२ बेअलीस *bhe-alis* 42
४३ तेंतालीस *tent-alis* 43
४४ चौंतालीस *ciaunt-alis* 44
४५ पैंतालीस *pent-alis* 45
४६ छहअलीस *ce-alis* 46
४७ सतालीस *ſat-alis* 47
४८ अर्टालीस *art-alis* 48
४९ हुंचास *hun-cias* 49
५० पचअस *pacias* 50
५१ एकावान *eka-van* 51
५२ बहवान *bah-van* 52

५३	तेरपान	*ter pan*	53
५४	चापान	*ciau-pan*	54
५५	पंचपान	*panc-pan*	55
५६	छहपान	*ceh-pan*	56
५७	सांटपान	*ſat-pan*	57
५८	अठपान	*art-pan*	58
५९	हुंसाट	*hun-ſat*	59
६०	साट	*ſat*	60
६१	एकसाट	*ek-ſat*	61
६२	बहबासाट	*bava-ſat*	62
६३	तीनसाट	*tin-ſat*	63
६४	चारसाट	*ciar-ſat*	64
६५	पांचसाट	*panc-ſat*	65

६६ छह साट *ceh-ſat* 66

६७ साटसात *ſat-ſat* 67

६८ अर्तसाट *art-ſat* 68

६९ हुंसातार *hun-ſatara* 69

७० सातार *ſatara* 70

७१ एकअतार *ek-atara* 71

७२ बहवअतार *bah-vatara* 72

७३ तीनअतार *tin-atara* 73

७४ चारअतार *ciar-atara* 74

७५ पांचअतार *panc-atara* 75

७६ छहअवार *ceh-atara* 76

७७ सातअतार *ſat-atara* 77

७८ अटअतार *at-atara* 78

७९	हुंअसी	*bun-aſi*	79
८०	असी	*aſi*	80
८१	एकअसी	*ek-aſi*	81
८२	दोअसी	*do-aſi*	82
८३	तीनअसी	*tin-aſi*	83
८४	छहनअसी	*cihar-aſi*	84
८५	पाँचअसी	*panc-aſi*	85
८६	छहअसी	*ceh-aſi*	86
८७	सातअसी	*ſat-aſi*	87
८८	अठअसी	*at-aſi*	88
८९	नीनानाबे	*nina-nabè*	89
९०	नाबे	*nabè*	90
९१	एकनाबे	*ek-nabè*	91

९२ दोनाबे *do-nabè* 92

९३ तीननाबे *tin-nabè* 93

९४ चारनाबे *ciar-nabè* 94

९५ पांचनाबे *panc-nabè* 95

९६ छनाबे *ceh-nabè* 96

९७ सातनाबे *ſat-nabè* 97

९८ अटनाबे *at-nabè* 98

९९ नीनानाबे *nina nabè* 99

१०० सौ *ſov* 100

१००० हजार *hagiar* 1000

१०००० दसहजार *das-hagiar* 10000

१००००० लाख *lakh* 100000

१000000 करोर *ka-ror* 1000000

१0000000 कोटि *ko-ti* 10000000

CAP. XII.

Exercitatio lectionis Alphabeti Indoſtani a Tironibus peragenda ope Catecheſis Chriſtianae, quae heic proponitur.

PRO coronide huius noſtri Alphabeti, ut clarius innoteſcant, quae huc uſque diximus de ſyllabis *Sand*, *Aſand*, *Pult*, & *Purna*, hic apponendam iudicavimus tum ſpeciminis, tum exercitationis gratia Orationem Dominicam, ac Sa-

Digitized by Google

Salutationem Angelicam characteribus Brammhanibus ſcriptas, Latino tamen expreſſas idiomate: deinde, ut Indoſtanae Nationis dialectus etiam pateat, apponendũ cenſuimus Signum Crucis, tum eamdem Dominicam Orationem, Angelicam Salutationem, ac noſtrae Fidei Symbolum; ac ſingula quidem tum huius Alphabeti characteribus, tum Indoſtanis dictionibus exarata, adiectis interlinearibus explicationibus, praebebimus.

Olim doctiſſimus P. Athanaſius Kircherius S. I. Latinas has preces Brammhanicis characteribus Tabula aenea inſculptas

 in

in ſua Cina Illuſtrata protulit; quae ſane Tabula in Lipſienſi editione C. variarum gentium Alphabetorum, una cum Dominicae Orationis verſionibus duplo maioribus, CC. nimirum, iiſque eorumdem Alphabetorum litteris, ac vario quinetiam identidem exoticarum regionum idiomate, tum & multiplici dialecto concinnatis, anno CIƆIƆCCXLVIII. excuſa per Chriſtianum Fridericum Geſnern, relata deprehenditur. Verumtamen tum Kircheriana Tabula, tum Lipſienſis editio pluribus eſt in ſcriptione maculata mendis. Scimus, eumdem Kircherium, ut ipſe teſtatur, a P.
Hen-

Henrico Rothio eiuſdem Societatis Miſſionario Apoſtolico accepiſſe elementa Linguae Brammhanicae, quae idem Rothius longo, ac indefeſſo labore a Brammhanico homine maxima ſibi amicitia coniuncto, una ſimul cum litteratura, ac philoſophandi methodo perceperat; ut proinde huiusmodi ſcriptionis errata nec Scriptori, nec Editori adſcribenda putemus, ſed tantum Tabulae ſculptoribus, qui inuſitatos characteres ignorantes eadem errata forte invexerunt, quae nec ipſemet Kircherius valebat emendare, ut ipſe fatetur in citati Operis Cap. VII., ubi de litteris Bram-

mhanicis, his verbis: *Verum cum nec litterarum inuſitatos ductus, neque linguam noſſem, eos in ſuo Chao relinquendo conſultius duxi, quam vano labore iis emendandis, magno temporis diſpendio oleum, operamque perdere*. Ideo nos, qui per plures annos Brammhanicos Scriptores vidimus, praeceptores audivimus, & manus noſtrae plura eorum ſcripta contrectaverunt, quin aliquam notam praefatis ſtudioſiſſimis Scriptoribus impingamus, corrigere audemus laudatas Latinas Preces, ut hinc Lectores diiudicare facile poſſint, an concinne eaedem ſcriptae ſint,

ſi

ſi tamen Latinarum dictionum ſyllabas cum ſyllabis Indoſtanorum comparare ipſos non pigeat. Sit igitur

Oratio Dominica iuxta Vulgatam verſionem Brammhanicis characteribus expreſſa.

ꣳ पातेर नोस्तेर की एस इनं
Pater noſter, qui es in
चेलिस : संक्टीफीचेतुर नो
caelis, ſanctiphicetur no-
मेन तुडम : अदवेनीअत
men tuum, adveniat
रेञुम तुउम फीअत वोलुं
regnum tuum, p-hiat volun-

तास तुअ सीकुत इन चेलो
tas tua, ſikut in caelo,
एत इन तेररा :: पानेम
& in terra. Panem
नोस्त्रुम क्वोतीदिअनुम दा
noſtrum kuotidianum da
नोबिस होदीए : एत दी
nobis hodie, & di-
मित्ते नोबीस देबिता नो
mitte nobis debita no-
स्त्रा सीकुत एत नोस दी
ſtra, ſikut & nos di-

ना

मिततीमुस देबितोरीबुस
mittimus debitoribus

नोस्त्रीस एत ने नोस इन्दु
noſtris, & ne nos indu-

कस इन तेन्तातीओनेम:
kas in tentationem,

सेद लिबेरा नोस आ
ſed libera nos a

मालो :।: आमेन :।:
malo. Amen.

Salutatio Angelica.

आवे मारीआ ग्रषीअ
Ave Maria gratia

प्लेना दामीनुस तेकुम: बेने
plena, Dominus tecum, bene-

दीक्रा तु इन मुलीऐरीबुस:
dikta tu in mulieribus ,

ऐत बेनेदीकतस फ्रूकुस
& benediktus p-hruktus

वेंत्रीस तुइ येसुस ः।ः
ventris tui Jeſus .

सांका मारीआ मतेर देइ
Sankta Maria Mater Dei

ओरा प्रो नोबीस पेघातो
ora pro nobis pekato-

रिबुस नुन्क एत इन ओरा
ribus, nunk, & in hora
मोर्तीस नोस्त्रे:: आमेन:।:
mortis noſtrae. Amen.

Signum Crucis Indoſtana
dialecto exaratum.

Patris, Filii, Spiritus Sancti
बाप बेटा स्पीरीतोसोंतो
Bap, Beta, Spirito Santo

nomine in. Sic eſt.
के नाम पार: ऐसा है:।:
ke nam par. Eesà hee.

Oratio Dominica.

Pater noſter, qui caelis

बाप हमारा जो अस्मान

Bap hamara giò Aſman

in es, tuum nomen ſan-

मो हो : तुब्हरा नाम अस्तु

mo he tubbarà nam aſtu-

tificetur, veniat tuum

ति होवे : अवे तुब्हारा

ti hovè, avè tubbarà

Regnum, tuam voluntatem o-

राज : तब्हरा खुशी सब्भ

Ragg, tubbarà kuſcì ſabb-

mnes

Digitized by Google

mnes faciant, ſicut Caelo
लोग करे ः जेसा मुकुति
logh karè gesà mukuti

in, ita terra in.
मो ः तेसा जमीन मो ः ः
mò, tesà giamin mò.

Quotidianum panem nobis
प्रतीदीन रोटी हमलोगों
Pratidin rotì ham logon

da, ignoſce no-
को दीजीवो ः बाकसो हमा
ko digivo, bakso hama-

cul-

Digitized by Google

ſtris culpis , ſicut nos

रागुनाह : जेसा हमलोग

ra gunah geſa hamlogh

ignoſcimus noſtris offenſori-

बकसतेहै अपने गुनाहगा

bakstehee apne gunahga-

bus , tentationibus a

रों को : अज्माइसि सो

ron ko , aggmaiſi ſo

nos ſerva , & ma-

हमलोगों बंचावो : और बु

hamlogon banciavo , aor bu-

lo

Digitized by Google

lo a liberationem fac.

रावदी सो नीस्तार कीजे ः।ः

ra badi ſo niſtar kigiè.

Sic eveniat.

ऐसा होवे ः।ः

Eesà hovee.

Salutatio Angelica

Ave tibi Maria

सलाम तुम को मारीआ

Salam tum ko Maria

gratia plena, De-

मेहरवानगी की पुरी परमे

mehrvanghi kì purì Parme-

us

Digitized by Google

us tecum ſimul eſt, Be-
स्वर तुम्हारा सथ है ः मो
ſuor tubharà ſat hee, Mo-

nedicta tu omnium mulierum
मारख तुम सब्ब इस्त्रीवों के
marak tum ſabh iſtrivon ke

in medio, & benedictus tui
बीच ः और मोमारख तुम्हा
bic, aor momarak tubha-

ventris fructus Ieſus. San-
रा पेट का फल जेसू ः ः सी
rà pet ka p-hal Gesù. Si-

cta

cta Maria Dei

द्धानी मारीआ फरमेस्वर

ddani Maria Parmeſuor

Mater precationem fac no-

की मारे मीनती करो हम

ki Mae minti karò ham-

bis pro nunc,

लोगों केवास्ते ऐतनी बेरि

logon kevaſtè etnè beri,

& mortis hora.

और मिर्तु के वक्त ः ः

aor mirtu ke vakt.

Sic eveniat.

ऐस होवे ः। ः

Eesà hovee. *Sym-*

Digitized by Google

Symbolum Fidei.

Ego credo unum Deum

१ हम मानतेहे ऐक परमे

Ham mantahe. ek Parme-

Patrem in omnipotentem,

श्वर वाप पर सब सक्ता:

ſuor Bap par ſabh Saktà,

Caeli, & Terrae

अस्मान औंर जमीन का

Aſmam avor Giamin Ka

Creatorem. Et excelſum

पेदा करनेवाला: औंर स्री

peeda Karnevalà. Aor ſrì

Je-

Digitized by Google

Jeſum Chriſtum in eius filium
जेसुक्रस्तो पर उसका बेटा
Geſukriſto par uskà Betà

unicum Dominum noſtrum ; qui
अकेला साहब हमारा ः जो
akela Sahab hamara , gio

natus eſt Virginis Mariae
पेदा हुआ कुआरी मारीआ
peeda huà Kuari Maria

ventre a , Spiritus San-
की पट सो ः स्पीरीतो सां
ki pet sò , Spirito San-

kti

cti virtute ex : Pontii
तो के कुदरत सो : पोंचीवो
to ke kudrat ſo . Poncivo

Pilati iuſſione tormenta
पीलातो के हुकुम सो दुःख
Pilato ke hukum sò dukh

recepit , cruce in affixus
पञा : सलीब मो जड़ा
paià , ſalib mo giarà

fuit , obiit, & ſepultus fuit ,
गेअ : मुअ ऋार गाडा गेआ :
ghea , mua , aor garà gheà ,

in-

inferiora petiit, tertia die in
तले गेअ : तीसरे रोग मो
talè gheà, tiſrè rogg ma

ex ſe ſurrexit, Caelum ſupra
अपसे उटा : असमान पर
apsè utà, Aſman par

aſcendit, Dei Patris omni-
उढा : परमेस्वर वाप सब
ciarà, Parmeſuor Bap ſabh-

potentis ad dexteram partem
सक्ता के दहीनी तरफ
ſaktà ke dahini tarap·h

ſe-

ſedet , inde veniet
बेटाहै ः उहांसो आवेगा
betahee , uhan-sò avega

viventium , & mortuorum ad ju-
जीवते ः ओर मुर्दों का नी
giutè , aor murdon ka ni-

dicium faciendum . Ego cre-
साफ कारनेकों ः हम मान
ſap-h karnekon . Ham man-

do Spiritum Sanctum in ,
तेहै स्परीतो सांतो पर ः
tehee Spirito Santo par ,

San-

Sanctam Eccleſiam Catho-
शीद्धा ऐक्लेसिआ कतथो
Sidda Ekleſia Katto-

licam , Sanctorum comunionem,
लीका ः सीद्धों के साघ ः
lika , Siddon ke ſaggh ,

peccatorum remiſſionem , mortuo-
गुनाह के माफः मुर्दों
gunah ke map-h , murdon

rum reſurrectionem, iugem vitam
का फेरजीवनाः नीत जीं
ka p-hergivnà , nit gin-

aeter-

aeternam . Ita eſt .

ग्दानी ः।ः अैसा है ः।ः

gdani . *Eesà hee* .

FINIS.

VA1
151 1321

Digitized by Google